

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

1-heteből péntekkor egyszer 20 fillér,
a továbbiakban következőkért 10 fillér.

Nyitóléteket 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Vasárnap, november 21.

Mal számunk főbb közleményei.

- A tanácskozás hete.
- A Haverda-botrány.
- Az első magyar aviatikus.
- Kardaffér magyarázatokkal.
- Egy rokárol — két bór.
- Nászut a halálba.
- Hotel Bimbó.
- Séta a gyermekkórházban.
- Árvahezből — rendőrlaktanya.
- Kabdebó János ünneplése.
- Kullszatitkok.
- Rímies jegyzetek a hirrovathoz.
- Megmérgezett vezérkari százados.

Ignotusék.

Arad, november 20

Legalább apróbb betűkkel lehetne ezt az írást szedni. A minőkkel a sajtópörökben hozott ítéleteket zsugorítják össze. Azokat is — amikor a megfélembreztetetlen ítéletet meghozzák — az ujság legelején kell közölni. De az ujság, amikor ennek a fanyar kötelességnek megfelel, a formák nyelvén maga figyelmezteti az olvasókat: ez nincs az élvezetre szánva, gyerünk beljebb! Olyasforma lenne itt is a szerénykedő petit. Ófelsége a kultura nevében, — minden bizonynyal foglalkozni kell azzal az eseményvel, amely előttünk áll: az újabb írók egyik legeszesebbje, a magyar ötletnek és irásszépségnek egyik legerősebb mestere Aradra jön s vele együtt állomást tart itten a magyar irodalom egyik új iránya. Le van írva ez a lapos, közönség-riasztó szó: irodalom. Most már megértheti mindenki

ből a figyelmeztetés: gyerünk egy oldallal beljebb, a politikához, a városi ügyekhez.

Hiszen megütődni való sincs ezen. Az irodalommal nincs másképp a publikum, mint egyéb kétkézi mesterséggel. A remekbe készült butorokat szívesen nézi. De az már untatná, ha az asztalosok előtte vitakoznának afelett, hogy így-e, úgy-e kell csinálni az angol borszéket, német könyvszekrényt. A közönség igen sok irodalmat fogyaszt a kölesönkönyvtárakban, sőt a könyvesboltokban is, a kávéházban és odahaza az ujsághól. Verses, kötetlen, elmés, hangulatos, a jövőbe igyekvő és a múltba kapaszkodó irodalmat. Csak maga az irodalomnak miként-je, az írás belső problémái nem érdeklik annyira, hogy beléjük tudna feküdni. Ez (ha el lenne íyesmi képzeltető) az írók szaklapjába lenne alkalmas. De az írók csak a közönségnek csinálnak lapot, maguknak nem; mihelyt azt maguknak, a maguk kávéházi társaságának írják, már ásit rajta a közönség. A közönséget, akármilyen párton van, egy dolog vezeti: tetszik-e neki, amit olvas, vagy sem. Egyébbel nem köteles veszkődni.

A mesterségekkel nem foglalkozik szívesen a publikum, — hanem annál inkább a műkedvelésekkel. A politika, a városi küzügek, a társadalmi szereplés, a bálrendezés, szóval csupa olyan dolgok, a miből nem élünk. Egyetlen kivétel van: a színészet. De ez talán azért vonz, mert minden-

künk azt hiszi, hogy van benne egy kis, vagy még több tehetség a színészethez, vagy legalább a kritizáláshoz; a mint hogy valamennyien értünk a politikához, a városi dolgokhoz és a bálrendezéshez. Az írásmesterségben pedig nem hiszi magát mindenki avatottnak (az az idő, a mikor verseket írunk s az első egyesületi hirt elhelyezzük az ujságba, be hamar elmúlik!) s így nem is érdeklik az irodalomnak ugynevezett személyi ügyei, még kevésbé annak eltagozódása.

Mégis: holnap Ignotus jön, holnap Ignotusék jönnek Aradra. Ha csak egy kevésbé politikus lenne, szereplő is, nemcsak író: belenyúlnék a nemzeti ünnepeket rendező bizottság kis kátéjába, amely a fogadó küldöttségek kötelességeiről szól, akkor kiírnám: „... és lelkesedéssel üdvözljük, amikor városunk földjére lép.“ De Ignotus csak írja a politikát s a politikai cikkeiben az álnevénél is névtelenebb; arra azonban mindörökké alkalmatlan az ő írói neve, hogy például mandátum-ajánló listán szerepeljen.

Csak író. És ez teszi furcsává, ha a vele jövő írói csoportot Ignotuséknak nevezzük. Politikában megszokott dolog, hogy valamely párt, vagy frakció a vezére nevét viseli. De írókról csak akkor neveznek el irodalmi csoportot, ha már meghaltak. Ez a tisztesség valamivel később jön az utcaeresztelésnél. És mégis: Nyugatokat méltóan lehet ezzel az egy névvel illetni. Nem Ignotus szabja

A kotlós.

Irtá: Mórlicz Zsigmond.*)

Az udvar tele volt mindenféle öreg géppel. Egy rozsdás vén lokomobil gubbasztott közepén: nagy bugáju napraforgó nyurgult föl mellett. Jargányok, apró, fakópiros cséplőgépek s számtalan péprész hevert szanaszét a napon. A sulyos kerekék közt felverődött a buján sarjadó tavasz dudva.

A fiatal gépész vidáman dolgozott köztük. Egy tőken ülve, kidüldelt szemmel nézte a munkáját egy parasztsibeder

— Mi lesz abból, gépész ur?

— Árnyél.

A suhanc látta, hogy a gépész ur nem akar magyarázni s tovább tátotta a száját nagy ábitattal.

A derék fiatal mester elmoso yodva vetett a fiura egy fé pillantást s elgondolta, hogy ő is ép ilyen szájalati gyerek volt, mikor valaha régen a „tüzesgép“ mellett felbuzseredett benne a vágy, hogy ő is mestere legyen a csudaállatnak. Isten segítségével, maga erejéből el is érte. „Csetneki urnak“ szólítja őt már a pap is, meg „gépész urnak“ süvegei a falu. Pedig bi-

zony, ha az ekeszarva mellett marad, „hallja Miska!“ volna ma is

Főlegyenesedett s kezében a sulyos szerzőszámmal, mosolyogva nézett a fiura, mintha neki mesélte vón ezeket.

— Hiszen minden jó volna, — gondolta tovább és fehér zsebkendővel oldalra törülte barna haját, — csak az asszonykával ne vón annyi baj.

— Hess te! — kiáltott rá a suhanc egy melle te kapargáló tyukra.

— Fogd meg azt a kotlóst! — rikkantott a gépész.

A suhanc felugrott; rá a kotlosra; az megijedt és vakon szembe röpött, majd kiverte a fiu szemét aztán olyan éktelen káálással szellett el, hogy a fiatal asszony ijedve rohant ki a házból.

— Hagysz békét a tyukomnak! Hogy az ördög vigyen el!...

A fiu lesunyitva nyakát, viszaült a tőkére, fejt a térde közé huzta, akkor oszt nem bánta hadd jöjjön az a jégeső!

— Boriska! — mondta a gépész szeliden, de mégis erélyesen, — fogd meg lelke az a kotlóst, küld haza míg baj nem lesz belőle. Tudod, hogy a falu minden tyukjáért fel nem venném azt a szégyent, ha érte küld a papné.

— Ó, éppen sok időm van kotlós után szaladgátni, szót vállat vonva az asszonyka s vissza behuzódott a házba.

A gépész ur dühbe jött. Ugy vágta a földhöz a sulyos vasfogót, hogy az mélyen felszelte az agyagot.

— Megállj!... Majd megfogom hát én azt a kotlóst!... De ki is tekerelem a nyakát! Amennyi bajom van vele

Nem tagadta maga előtt, hogy a felesége kontyát is szeretné megcibálni. De csak lenyelte a haragját s felvette a szerszámot a földről. Bement a műhelybe, hol a görbevállu fűtő borzasztóan fujtatta a tüzet.

Egész délután úgy dolgozott, mint az eszeveszett. Forrt belülről. Mert az mégis borzasztóság, amilyen könnyelmű, felületes, masokkal nem törődő és gyerekeszü ez az asszony. Ha gyerek volna, raparancsolna! De hogy be van kötve a feje, azt hiszi, ő az első a világon... az lesz belőle, hogy rájuk haragítja a papné. Az ember nagy keservesen kivívja a becsületet és egy semmi asszony oktalannul elront mindent.

Már az is csunya volt, hogy sajnált egy forint husz krajcárt kiadni egy kotlósért. Ugy kellett az urának kölcsönkérni egyet. De megvolt, szívesen is adták, a papné is trült, hogy kedvében járhat a tapasztalatlan, pár hónapos kis asszonykának... De mikor volt az, Uristen! mikor azon panaszkodott az asszony, hogy a kotlós már elhagyta a csirkéit. Alig három hétig járt velük... Mikor volt az! Még husvétkor és itt a pünkösöd. Van annak egy hónapja. De több! Ót vagy hat hete!... Há-

*) Az író, aki ma délután a Kölcsey-egyesület felolvasásán legújabb novelláját fogja bemutatni, ezt a novellát Mikszáth 1910-iki Almanachjába írta.

meg az irányukat; nem is akarja őket magához hasonlóká formálni. De az ő hatalmas írói egyénisége jelenti azt a törekvést, amelynek lehetnek hívői, ellenzői, rajongói és gunyolói, de amelyben az igazi tehetségek értékes csoportja alkot és munkálkodik.

Már ez megint szakügy; az irodalmi kapucinerek és ahajnali uzsonnák vitáinak soha el nem döntött ügye. A közönségre igazán nem tartozik egyéb, mint hogy több, eddig írott dolgaiból ismert budapesti író legyen s az irántuk érdeklődők előtt fölolvasson. Csak írók, — de az erősebb lények közül való, s közöttük egy, a fiatalsághoz már alig is számító író, aki a mai magyar írásnak egyik legnagyobbja, az irodalomban legalább annyi, mint egy pártvezér a parlamentben. Hát ezt a nevet, ezt a tehetséget s ennek a törekvéseit megilleti az az elismerés, hogy intelligenciában egyesülő aradiak ismerősként, a tiszteletadás legegyszerűbb, európai módjával köszöntsék; isten hozta, Ignotus ur. +

Rauch báró horvát bán ma Zágrábról Budapestre érkezett és délelőtt hosszasan tárgyalt Wekerle miniszterelnökkel és Josipovich horvát miniszterrel. A tanácskozás összefüggésben van a politikai helyzettel.

Aradváros képviselői a Kossuth-mauzóleum felavatásán. November 25-ikén a fővárosi temetőben avatják fel országos ünnepséggel Kossuth Lajos hamvainak végleges elhelyezésére épített diszes mauzóleumot. Aradvárosát az eddigi megállapodásoktól eltérőleg Barabás Béla dr., Nagy Sándor dr. és Kristyóri János fogják képviselni. Arad koszoruját Barabás helyezi el a sarkofágon. A koszoru szalagján a következő felirat ékeskedik: *Kegeleto jeléül — Arad szabad királyi város törvényhatósága.*

A tanácskozás hete.

A válság eseményei.

Távirati tudósítás.

Arad, november 20.

A politikai körökben élénk érdeklődéssel, de meglehetősen pesszimizmussal néznek a jövő hét eseményei elé. A koronatanács kedden lesz és valószínű, hogy még a következő napokban is sűrű tanácskozások lesznek a magyar, osztrák és a közös kormányok között.

A válságnak ma alig volt eredménye, ha csak egy megcáfolt leleplezést nem mondunk annak. Hireink itt következnek:

A pártok készülődései.

Amíg a kormány tanácskozásait folytatja, addig a néppárt erős munkában van, hogy pozícióját a kooperációban biztosítsa. Tegnap Zichy Aladár és Rakovszky jártak Wekerlénél, hogy a néppárt támogatásának az árát fixirozzák. Főispánságokat, államtitkárságot és az eddiginél konzervatívabb irányzatot követel a néppárt, mely tudvalevőleg a bécsi reakciós körök kegyeivel is dicsekedhetik.

A függetlenségi párt ezalatt erős haragra készül, hogy a kormánynak mindjárt a bemutatkozáskor kellemetlenkedjék. A párt tegnap vezérét, Justh Gyulát választotta elnökévé és már a vitarendező-bizottságot is megválasztotta. A legkiméletlenebb obstrukcióval készül a párt a kormányt fogadni. A Justh-párt Royalbeli pártkörében ma délelőtt Justh, Holló, Meskó, Batthyány és Méreyvel az élén mintegy harminc képviselő jelent meg, kik hosszas megbeszélést folytattak, sürgetve a képviselőház mielőbbi összehívását. A párt megvárja a keddi koronatanácsot és ha a jövő hét végéig a válság nem oldatik meg, összehívják a képviselőházat.

A Kossuth-pártban mostanában kissé pesszimisztikus a hangulat Bécs merevsége miatt. Egyik fővárosi esti lap ma már arról ír, hogy ha Kossuth a bécsi tanácskozásokon nem érte célját, visszavonul a politikai élettől és a köz-

munka-tanács alelnöke lesz. Kossuth híveinek egy része ez esetben állítólag Justhékhoz csatlakozik.

Justh - Lukács - Kristóffy.

A fővárosi „Esti Ujság” mai száma teljesen megbízhatónak jelzett forrásból ezeket írja:

Még szeptemberben történt, hogy Kristóffy József a belvárosi Demokrata-körben összehívta híveit és elmondta nekik, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös mindenáron őt akarja a miniszterelnöki székben látni, ő azonban csak a nemzetiségiekre és a szociálistákra támaszkodhatik. Kubinyi Géza volt főispán és mások erre kijelentették, hogy ezekkel Magyarországon politikát csinálni most lehetetlen, inkább várják meg az események alakulását. Mikor azután megtörtént a függetlenségi párt kettészakadása, Kristóffyék összeköttetésbe léptek a Justh-csoporttal, de mivel tudták, hogy Justhék velük nem szövetkeznek, Lukács Lászlót választották közvetítőnek. Kristóffy állítólag háromszor is Bécsben volt hosszú ideig, telefonon beszelt Ferenc Ferdinánddal, aki biztató választ adott neki. Lukács és Justhék teljesen egyetértének négy pontra nézve: a választóreformra nézve, a nemzetiségi kérdésben, a radikális szociális kérdésekben és végül abban, hogy egyikük sem ragaszkodik a katonai vívmányokhoz. Ellentét csupán a bankkérdésben van, amit Lukács azonban provizoriummal vél elintézhetőnek.

A cikkíró végül ezeket mondja: Adataimat fenntartom minden cáfolat ellenére. Csak egy esetben hajlok meg: ha Justh Gyula férfit becsületszavára jelenti ki, hogy partjának egyetlen tagja sem tárgyalt az utóbbi napokban Kubinyi Géza volt főispánnal.

Az éj folyamán az összes érdekelt felek megcáfolják a hírt. Kristóffy, Lukács és Justh kijelentik, hogy soha ilyen tárgyalások nem voltak, a belvárosi Demokrata-kör pedig nyilatkozik, hogy soha Kristóffy, vagy más által összehívott politikai értekezletet nem tartottak.

Egy kerület a képviselője ellen.

Az ákosfalvai kerület függetlenségi pártja Nyárádszentbenedeken tartott gyűlésén azt a határozatot hozta, hogy a párt helyteleníti

romszor kérte a papné tőle, hogy küldjék már haza a tyukját... Hanem megállj kotlós, mert talba kerülsz. Pedig ez drágább pecsenye lesz egy forint husz krajcárnál.

— Ugy kell nekem! — folytatta magában az evődést a gépész ur. — Kellett nekem városi kisasszonyt venni el, akinek egy tyukja sincs. Mit ért ez a falusi élethez... Ott takarékoskodik, ahol semmi haszna, ezt a tyukot meg képes másfél hónapig ingyen etetni ebben a drága világban.

Egész estig nem birt szabadulni a kotlóstól, egyre azt szidta, az ártatlant. Uzsonnára se ment be, pedig hívta Boriska.

— Nem kell.

— Hát egyél mérget, ha jobban esik, — nevetett a lányos, szép, pirosképu asszony s otthagya.

Amint alkonyodott, nyílt a kiskapu. A gépész odanéz, hát mintha belecsapna a villám. Tera jól széles mosolygással, a papné szolgálója.

— Jó estét gépész ur! — vihog bizalmasan a gépész szeme közé. Szabad annak, akit nem egyszer megcsipkedett, megölelgetett az ember a kazlak alatt.

A fiatal ember szemét vér futja el a dühtől. Hogy viseli magát ez a szemtelen személy? Ha a felesége meglátná, még Isten tudja, mit gondol...

— Mit akar? — rivalt rá dühösen.

A lány roppant megzavarodott.

— Tisztelteti a tiszteletes asszony, a kotlósért küldött.

— Hogy a méndörgős ménkü abba a kotlósba, — kiáltott tele torókkal a gépész, — hogy nekem már örökké azon kell a fejemet törni. Már nincs más dolgom, mig élek.

Ledobott srófot, kalapácsot és zordon léptekkel indult a ház felé.

Hirtelen meggondolta magát. Visszafordult.

— Eredj haza Tera, mondd meg a tiszteletes asszonynak, hogy tisztelem. Még ma ott-hon lesz a kotlós!

Tera sietve sarkon fordult, elment.

— Hát te mit tátod itt a szád? — rivallt rá a gépész a parasztfiura, aki még most is ott lebzelt, — eredj mán, sirva keres anyád!

A nagy lógó szügyibe kapta a fejét s el-loholt.

Ilyenformán a nagy csetepatének minden alkalmatlan tanuját elkergetve, elszánt arccal ment be a házba.

Boriska varrt, még pedig olyan buzgósággal, mint aki semmiről se tud semmit; pedig az ura megfigyelte, hogy mig beszéd volt odakünn, addig nem zörgött a gép.

— Lelkem!...

Boriska oda se ügyelt.

— A papné elküldött a kotlósért.

— Kár, hogy nem maga jött.

— De...

— Nagyszerű papné! No ez is hires egy papné, tisztelem!...

— De lelkem.

— Volt szeme érte küldeni?! No! Szép papné!

— Hisz az övé.

— Hát jöjjön, fogja meg, ha az övé. Én nem szaladgálok utána.

— De Boriska legyen eszed.

— Van eszem. Van bizony. Ne félj. Számlát küldök annak a papnénak, amennyi búzát megétettem a tyukjával. Három hétig járt a csibémme. Tán ingyen tartom neki?

— Mér nem küldted haza?

Boriska hallgatott és szomorúan, sirósan nézett ki az ablakon. Még tán könny is volt a szemében.

Az ura egészen kétségbeesett. No, az már igaz, hogy az asszonyok lelkébe nem lehet belélatni. Hisz ez tisztára bolondság. Még meg is siratja a más tyukját... Ugy hozzászókkott, hogy egy tyuk járkáljon az udvarán, hogy nem bír megválni tőle. Kézpénzért vásárol neki búzát. A más tyukjának és az urától sajnálja a szivart.

A gépész ur nagyot sóhajtott.

— De lelkem, drágám. Egyszer csak haza kell küldeni.

— Persze, hogy haza.

— De mikor?

— Holnap este.

— Mért holnap?

— Csak.

— De én azt izentem, hogy még ma hazaviszem.

— Ma nem lehet.

Barcsay Andornak, a kerület országgyűlési képviselőjének azt a cselekedetét, hogy ez Kossuth Ferencet cserbenhagyta akkor, amikor a nemzet érdekeiért döntő harcot folytat és mikor még e harcnak eredménye ismeretlen.

A párt értesíti Kossuthot rendületlen bizalmáról, valamint képviselőjével is közli az értekezlet határozatát.

Nagy Sándor levele a választóihoz.

Nagy Sándor dr. aradi ügyvéd, a nagylaki kerület követe levelet intézett választóihoz. A levél legfontosabb részei ezek:

Kedves Barátom! Bizonyára tudomása van Önnek arról, hogy a függetlenségi pártnak legutóbbi értekezletén, midőn a pártból Kossuth Ferenc, volt pártelnökünk és társai kiléptek, én a pártban bentmaradtam azokkal, akik az önálló magyar nemzeti bankért küzdeni és a függetlenségi pártnak ezen régi programpontját, a gazdasági önállóságot minden erővel kivívni akarják. Meg vagyok győződve, hogy igen tisztelt Barátom velem egyetért és kötelességemnek tartom, hogy állásfoglalásom indokait már előzőleg is Önnek közöljem. Engem állásfoglalásomban a következők vezettek:

A függetlenségi pártnak egyik leglényegesebb programpontja a gazdasági önállóság, vagyis az önálló banknak és az önálló vámterületnek kivívása. Az önálló bankot 1911 ben lehet és kell felállítani, miután 1911 januárja a közös bankszabadalom lejár és így most kell dönteni afelett, hogy a közös bankszabadalom hosszabbítás-e meg, avagy az önálló bank állíttassék-e fel? Hogy az önálló bank a nemzetre nézve óriási haszonnal jár, azt nem is kell bizonyítani.

Most hatványozottan szükség van arra, hogy az önálló bankot megcsináljuk: ugyanis előjön az ötszázmillió boszniai annexionalis költség megszavazása, továbbá a katonai létszámemelés, ami szintén sok millióba kerül, mindez óriási mértékben fogja emelni adóterheinket már a közel jövőben, nekünk tehát az a nézetünk, hogy legalább is az önálló bankot kell megszerezni, ami által a nép vagyonsodásának előfeltételeit teremtik meg és képessé tesszük, hogy ezeknek a fokozott adóterheknek megfelelhessünk. Ha nincsen önálló bank, ha nem erősödik meg vagyoniilag a nép, hogyan képzelhető, hogy elviselje azokat az új, óriási terheket, melyeket tőle kívánnak? Mindezzel szemben azt felelik a másik oldalról, hogy nem lehet megcsinálni a bankot, a király nem egyezik bele, ennél fogva hagyjuk a dolgot jobb időkre. Hát vajjon, ha ezt az érvelést helyesnek fogadjuk el, lehet-e Magyarországon egyáltalában függetlenségi törekvésekről beszélni, hiszen a király minden törekvésünkkel szem-

ben azt fogja mondani, hogy „nem“ és különösen ezután fogja azt mondani, ha látja, tapasztalja, hogy mi ezzel megérjük és egyszerű vétőjára a zászlót begöngyöljük.

Az önálló bankra nézve törvényes, elvitázhatalan jogunk van, a törvényt a király szentesítette, tisztán szerződési viszonyunk van Ausztriával és a közös bankkal. Micsoda nyomorúság az, hogy még egy olyan kérdésben se akarunk küzdeni, amelyikben jogunk elvitázhatalan, ami tisztán magánjogi dolog és ha ilyen kérdésben beadjuk a derekunkat, ugyan hibeti el nekünk a nemzet, hogy a függetlenségi párt egyéb programpontjaira valamikor is kellő komolysággal és eredménnyel szállunk? Legyen meggyőződve kedves Barátom, hogy nekem is, mindnyájunknak fájt a pártszakadás, de mikor elvekről és a függetlenségi párt létéről volt szó, személyi kultuszt nem üzhettünk. Méltóztassék megfigyelni, hogy a Justpártban vannak alig egy-két kivétellel a függetlenségi pártnak azok a legrégibb törzsekös tagjai, akik 20-25 éve függetlenségi képviselők és akiknek egyhangú nézete volt, hogy a függetlenségi párt elvesztette létjogosultságát, ha a gazdasági önállóság kérdésében enged akkor, mikor a gazdasági önállóság megalkotásának ideje és lehetősége elérkezett. Az csak egy frázis, hogy kalendáriumi nap miatt ne vesszünk össze a királylyal! Hiszen ennek a kalendáriumi napnak az elmulasztása azt jelenti, hogy a közös bankszabadalom kell meghosszabbítani, nem is lesz akkor soha itt önálló bank, nem is lesz 1917-ben önálló vámterület, mert hiszen az önálló vámterület az önálló banknak kell megelőznie. Legközelebbi és legfontosabb teendőnk és feladatunk lesz az önálló nemzeti bank megalkotása és az általános titkos egyenlő, községenkénti választójog törvénybe iktatása. E két feladat és cél voltak az okok, hogy amazoktól elváltunk. Addig is, míg alkalmas lesz, a közel jövőben élő szóval is mindezeket elmondani, kérem méltóztassanak tudomásul venni az itt elmondottakat, hiszem, hogy mindezekkel egyetérteni fognak.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A II. ker. jót. Félértársaság elnöksége felkéri tagjait, hogy f. hó 21-én délután 4 órakor a fácán utcai Donnawel-féle vendéglőben fontos ügyek elintézése miatt minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

(*) A katolikus kör felolvasásai. Az autonóm katolikus kör a jövő kedden délután 5 órakor fogja az ipartestületi székház nagytermében ez idei II. előadási estélyét megtartani. Előadók lesznek: Szőke József dr. temesvári tanár és Scheibling József aradi hittanár.

A Haverda-botrány.

Ujabb felemények.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

Bácska egészen torkig van már a Haverda-ügy nyomán keletkezett bírói és ügyészi botrányokkal. De a nagy heccnek még nincs vége. A szabadkai törvényszéken bőven teremnek az épületes esetek. A törvényszék elnöke, Decker Gyula dr. ijedtében ülésre hívta össze a bírakat. Az elnök közölte velük, hogy Wekerle, mint igazságügyminiszter, a kínos ügyek sürgős tisztázását követeli. A miniszternek az a véleménye, hogy bár a botrány kétségkívül kínos az igazságügyi kormányzatra nézve, még sem kívánja fegyelmi uton elintézni az affért. Legfőleg ha Winckler ügyésztől vonják meg az ügyészi megbízatást, de másnak nem lesz bántódása.

A Haverda-pör új tárgyalását már legközelebb megtartják. A törvényszék új rendkívüli esküdtzéki ciklust fog elrendelni, lehetőleg új esküdtekkel, de mindenesetre egészen új bírói tanácscsal. Csakhogy ez nem olyan könnyű dolog. A törvényszéken beismerték, hogy nincsen alkalmas főtárgyalási elnök. Egyedül Jozsity Milován dr. törvényszéki bíró jöhet számításba, aki jeles kriminálista. De nála meg az a baj, hogy a Haverda-ügyben annak idején a vádtanács előadója volt s így inkompatibilis a főtárgyalási elnökséggel.

Feltűnő, hogy a szabadkai törvényszék elnöke nem ambicionálja a „szép“ perben való szereplést. Decker Gyula azonban sohasem dolgozott büntető ügyekben s ezért nem akar ilyen nagy esetenél az ország nyilvánossága előtt, különösen olyan temperamentumos védők bonckése alá kerülni. Rendkívül kínosan érintette, hogy Wekerle őt vonta felelősségre, sőt egyenesen őt okolja, hogy az ügy annyira elmérgesedett. Nagy hibát követett el az elnök, amikor a főtárgyalás bírói tanácsába Denk Tivadar bírót küldte ki szavazó bírónak. Denk igen jó bíró polgári ügyekben, de esküdtzéki tárgyaláson még nem vett részt. Csak most lett törvényszéki bíró, azelőtt hosszú ideig a járásbírósnál működött s épen emiatt nem is nyilatott alkalma, hogy gyakorlatilag megismerkedhessen az esküdtzéki eljárás la-

— Miért?
— Csak.
— De ha én a becsületemet adtam rá!
Az asszonyka vállat vont.
— Neked nem számít az én becsületem?
Az asszony az ajkát biggyesztette.
— No feleség! most már én mondom, hogy szép feleség vagy!
A feleség elvonta a száját.
— Eh! Mit beszélek? Megyek. Majd én hazaviszem azt a tyukot magam is.
Az asszonyka, mint a kigyócsipett, felugrott.
— Ma nem.
— Nem?
— Nem.
— Miért?
— Csak.
— Majd meglátjuk, nem-e? — s félretolta a feleségét.
— Miska!
A férj az ajtóból visszafordult.
— Mi kell?
— Azt mondom, hogy ülj le, jobb lesz.
A férj szó nélkül tovább ment.
— Miska!! — kiáltott rémülten az asszony.
— Mit akarsz? — fordult vissza fagyos arccal az ura.
— Azt mondom, hogy hagyd békén azt a tyukot, mert bizonyisten elválllok tőled.
A férfi megdermedt.

— No, Boriska! — szólt magához térve, — ha emiatt, ha egy ilyen miatt el tudsz tőlem válni, akkor csak eredj, mert én bizonyisten hazaviszem a tyukot.
Az asszony visszafordult, becsapta az ajtót. Az ura utána ugrott. Még kárt tesz magában.
Odabentszembeszálltak, farkasszemet néztek. Akkor az asszony azt mondta:
— Most már ugyanis mindegy!... Vége mindennek!... Hát nyisd ki a szemed! Emiatt akartam, hogy még ma itt maradjon a tyuk!... A konyhaszekrényhez lépett s az alsó részből kivett egy szakajtókósrát tojást.
Az uracskája orra elé tartotta, aki úgy meg volt lepelve, szinte bégetett.
— No! Te... te!... Itt van. Harminckilenc tojás. Ezt mind az az egy tyuk tojta, mióta a csirkéket elhagyta... Most három krajcár egy tojás ára. Még csak egy kell, meglesz a forint husz krajcár egy másik kotlóra.
Letette a kosarat az asztal közepére s ő maga leült tulfelől egy székre, parázsló szemmel, lihegő kebellet.
A gépész ur kapta magát ő is leült errőne egy székre.
Igy néztek egymásra egy darabig.
Egyszer csak valami furcsa hangot adott a férfi:
— Hehe.
Ez az asszonyban is megoldotta a hangulatot. Ő is válaszolt egy kis nessel:

— Hihi.
Erre mindketten odaborultak az asztalra a kosár tojás elé s úgy rákezdték a kacagást, két könyökre borulva, hogy a tojás is göcögve zörgött a kosárban.
Nagysokára felnéztek, de ahogy egymás szemébe pillantottak, újra kacagniok kellett.
Végre azt mondja a férfi:
— Boriskám.
— No.
— Mér nem mondtad te ezt nekem régen?
Az asszony nevetve vont vállat.
— Hát hisz azt hittem, hogy mind a harminckilenc tojást a hátamhoz vered.
— Persze. Bolond vagyok.
— Tán én az vagyok? Tán ingyen tömtem volna a papné tyukját buzával, gerslivel, rizskásával.
Ujra nevettek.
— Hát isz akkor, — szólt a férfi, — ma még ne küldd haza azt a tyukot. Majd monddk valamit a papnénak... Hénap is elég lesz, ha hazaviszem.
— Persze, hogy elég. Én is azt mondom.
És újra összenevettek. Érezték, hogy többé nincs közöttük, nem is lesz ilyen meg nem értés.
Jól érezték magukat, mint eső után a rét.

birintusaival. Így történt meg aztán, hogy mindenben Balogh bíró fölfogásához csatlakozott s a két bíró folyton leszavazta Salánkyt, az elnököt.

Maga Salánky nagy várakozással és még nagyobb reményekkel nézett a pör kimenetelére. Nem is tagadta, hogy a Haverda-ügynek a befejezésétől várja táblabírói kinevezését. Beválik-e ez a tipp, — ma még nem lehet tudni. De a törvényszéki elnök helyzete sokkal kellemetlenebb.

A szabadkai törvényszéken tehát még egyáltalán nincs rend. A botrány nem simult el, sőt káros hatása csak most kezd mutatkozni. Teljes felfordulás, kapkodás, rémület: ez a szabadkai törvényszék belső képe.

Nászut a halálba.

Sorok a Benitzky-párról.

*

A nyáron lennjártam Jásznagykunszolnokmegyében, Homokon, a Benitzky-kastély parkjában, a mely nyári lombdíszen pompázott. A szép, modern kastély verandájára ki voltak terítve hosszú, hosszú sorban a magyar diszrubák, duzzadó, sávos ágymatrácok, patyolatfehér, finom ágyneműk és mindaz, ami egy főúrián előkelő háztartásnak a kelléke, ami a családi fészket puhává, otthonossá teszi.

Egy nagynéni, Cziráky, szül. Almássy Mária jött el *Kétegyházáról*, hogy a kastélyt, — melyet boldogan világszerte utra kelve, hagyott el egy ifju házaspár két esztendőre — szellőztesse, a sok drága holmit a fülledéstől, a molytól megóvja, hogy a majdan visszatérő házaspár üde, illatos tisztaságban találja fel elhagyott fészkét.

Két héttel később az ifju Benitzky-né nővére, a szép Kornélia grófnő olvasta fel nekem a huga levelét, amely Japánból érkezett, négy hétig volt uton és amelyben arról volt szó, hogy milyen dicső, milyen idilli, csodás és kacagó ország az a Japán, amelyben a virágok csodás kultuszát kultiválják az emberek.

Négy hóval később azt olvasom, hogy a *La Seine* postagőzösnek a singaporei kikötőben nekiment egy angol gőzös és az ottani konzul értesítése szerint

„Ehepar Benitzky verunglückt“.

Messze, messze, a képzeletet is meghaladó távolságokon is túl, a mélységes tenger elragadta a szép és fiatal házaspárt, amely illuziókkal, kíváncsisággal és tudásvágygyal teli indult neki a nagy utnak tizenegy hónappal előbb.

Benitzky Istvánt láttam felnőni. — hisz még olyan rövid idő előtt gyerekember volt! Édesanyja, Almássy grófnő volt, nagy és szinte az örülettel határos vallásos érzülete okozta talán, hogy tulságos korán tért meg őseihez, de a tiszaföldvári templom emléktáblája a bizonyosága annak, hogy már e földön is ölekezett a lelke az égiekkel.

Édesatyja, Benitzky Géza, a legbájosabb férfiak egyike, minden külső vonásában nyugati értelemben vett grand seigneur, aki, alig hogy gyermekeit felnevelte és lábra segítette, visszavonult oda, ahová a lelke is vonzotta, a művelt nyugatra, átadván fiának, Pistának, gyönyörű alföldi birtokát, hogy az ősi birtokon ő verjen új fészket.

És a Pista fiu, akire a nagy Benitzky családból még három oldalról is várt dus örökség, aki reményteljes, friss hajtása volt egy régi törzsenek, ifju lelkének egész melegével lángragyult, csakhamar nőül vett egy szép és előkelő Waldeck grófnőt. Hogy tapasztalatokat gyűjtsön, be akarta járni fiatal nejevel a világot ... és most ott fekszik szép, nemes, de már foszladozó testük a messze tengerek, az Océán hideg mélyén, talán csak azért, mert a tengereket járó sok százezer hajónak egyik kormányosa egy végzetes napon

talán a kelletténél valamivel többet ivott a pálinkásüvegből.

Ilyen az emberi sors és mi, szárazföldi magyarok, a Széchenyi István nagy riadója felett, hogy *Tengerre magyar!* — bánatosan méliázunk el. Szekant.

Kardaffér magyarázatokkal.

A homoszexuális Soma. — A budai merénylet titkaiból.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, november 20

A budai korzó végében, amint azt már megirtuk, *Csernyák Imre* tüzérhadnagy kirántotta a kardját és súlyos sebet ejtett *Andor Somán*, akiről eleinte az a hír kelt szárnyra, hogy tisztviselője az „Adria“-biztosítótársaságnak. A kardaffér megtörtént, de titokzatos és ismeretlen maradt a háttere. Magyarázat nélkül való volt a véres eset, amelynek pedig nagyon érdekes titkai vannak. Az egész esetről nyilvánvaló, hogy amin összevesztek *Csernyák* és *Andor*, abban a tüzérhadnagy lehetett a hibás.

Fővárosi tudósítónk most más részleteket közöl a különös kardafférről.

... Sok esztendővel ezelőtt Nagykanizsán, a zsidótemplom szolgálója utrak eresztette a fiát, mondván neki, tanuljon a nagyvárosban, legyen belőle becsületes ember, ne hozzon szégyent a fejére. A fiu, akit akkor még *Pollák Samunak* hívtak, már gyerekkorában vásott kölyök volt, sok rossz fát tett a tűzre Nagykanizsán, az apja házában, aki istenfélő, jámbor ember volt hiszen a templom szolgálatában állott. Az ottani kereskedelmi iskolát végezte el nag nehezen *Pollák Sami* s amikor az apai tanácsokkal ellátva Budapestre került, már megmagyarosította a nevét *Andorra*. Jó modoru és jó megjelenésű fiatalember volt, sikerült neki alkalmazást nyerni a *Frommer* pincegazdászati cégnél, amely a Laudon-utcában van. Otthon Nagykanizsán az öreg templomszolga imadkozott a fiáért, de nem sokat használt e fohászokdása. *Andor Soma* egy szép napon elutazott Budapestről Bécsbe ment, onnan értesítette csak *Frommert*, hogy két váltót hamisított a nevére. Terjedelmes levelet írt *Frommernek*, akit arra kért, ne jelentse föl, majd rendezni fogja az ügyet, visszajön, újra szolgálatába áll a pincegazdászati cégnek s akkor majd levonhatják a fizetéséből a nyolcszáz forintot, amih z a hamis váltók útján jutott. *Frommer* elképedt, amikor ezt a levelet megkapta. El sem akarta hinni a kérdéses váltók prezenálása alkalmával, hogy hamisítva van az aláírása. Anyira fényesen utánozta az írását *Andor Soma*.

Teltek, multak a hetek, hónapok, de a váltóhamisító *Andor* nem jelentkezett *Frommer*nel. Bécsben jó állást kapott megint s úgy látszik, megbánta, hogy értesítette a váltóhamisításról *Frommert*, a volt főnökét. *Lackenbacher* bukméker bécsi irodájában kapott foglalkozást. A fogadási könyveket vezette itt már nagyobb stílusban tört ki belőle a hirtelen való meggazdagodás vágya s egy esztendő alatt — ennyi ideig sikerült neki leplezni a szélhámosságait, — közel százezer koronával károsította meg a gazdáját. *Andor Soma* meghamisította a fogadási könyvet, bevezetett abba hamis és fiktív tételeket, amelyekre *Lackenbacher* azán kifizette a nyereséget. A csalást ügyesen és ravaszul csinálta. Kiment a versenyekekre. Megvárta az első három futam eredményét, aztán kocsira ült, berohant az irodába, ahol ilyenkor senki sem tartózkodott és gyorsan beírt halmozott fogadásokat nagy összegekkel arra a három lora, amelyik befutott már elsőnek. Hordárnak adta át aztán a szelvényeket, amelyekre aztán *Lackenbachernek* ki kellett fizetnie a nagy kvótát. Ilyen módon összeharásolt százezer koronát s egy évig nem jöttek rá a csalásra. Egyszer aztán *Lackenbacher* szakácsnője azt mondta a bukmékernek: — Én nem értem, mit ker-s itt mindig az *Andor* ur délután négy órakor. Mindig jön

és bemászik az ablakon, körülnéz, nem látja-e senki, aztán tíz perc múlva óvatosan eltávozik megint az ablakon keresztül. Nem értem, mit csinálhat ...

Az öreg *Lackenbacher* is furcsának találta ezt a leleplezést: és a legközelebbi versenynapon megfigyelte a ravasz *Andort*. Rajtacsipete, amint a már befutott lovakat idegen neveken megfogadta száz kétszáz koronával, halmozva. *Lackenbacher* óvatosan és gyorsan betoppant a helyiségbe, ráivallt a meglépett *Andorra*:

— Hát így csal meg maga engem?

Pillanat alatt *Andor* magához tért, kiugrott az ablakon a folyosóra és elmenekült. *Lackenbacher* azonban nem nyugodott meg a veszteségeiben és följelentette a bütlén alkalmazóját a bécsi rendőrségen. *Andor Somát* nem tudták megtalálni Csak később derült ki, hogy Berlinbe szökött a pénzének maradványával. Mert akkor már nem volt sok pénze; amit *Lackenbacher* utján összeszédett, elfecsérelte mulatóhelyeken és kártyán. Hamar elfogyott a bűnös uton szerzett pénz s *Andor* megint bizott abban, hogy ki tud majd egyezkedni *Lackenbacherrel* s nem lesz különösebb katasztrófa a folytatása azoknak a csalásoknak, amelyekkel anyira érzékenyen csapta be a bukmékert. Visszament tehát Bécsbe. Egyezkedni iparkodott *Lackenbacherrel*. Még mielőtt negindult volna azonban közöttük a tárgyalás, *Andort* fölismerték a bécsi detektívek s letartóztatták. Mégis kiegyezkedett. Átadott a bukmékernek egy harmincezer koronás betéti könyvet s ezzel szembe *Lackenbacher* visszavonta a följelentést. *Andor* kiszabadult, Bécsben azonban nem talált már neki megfelelő foglalkozást. Szerette a nagyuri életet. A fényes, gondtalan mulatásokat s visszajött megint Budapestre. Megint pechje volt. Itt *Frommer* még nem vonta vissza a váltóhamisítások miatt a följelentést, megint fölismerték a detektívek, megint letartóztatták. *Frommer* semmiképen sem akarta visszavonni a panaszát s tárgyalásra került a bűnügy. *Andor Somát* elítélték nyolc hónapi fogságra.

Ez a nyolc hó ap is elmúlt, igaz, hogy *Andornak* fölért két esztendővel a fogságban eltöltött háromnegyed év. Egy esztendeje volt éppen, hogy kieresztették. *Andor* lakást bérelt a Margit-körut 7. számú házban, ott lakik még most is, kicsiny legénylakásban. Nem szerette soha a nőket, nem házasodott meg. Ellenszenves volt neki mindig az asszony, akármilyen fiatal. Minden bűne mellett arról beszéltek Bécsben és Berlinben, hogy *Andor Soma* nem no mális ember, homoszexuális. Volt is sok igazság ebben a szóbeszédben. Amikor a bécsi rendőrség foglya volt a fiatal ember, már ott azzal védekezett, hogy az összes pénzt, amit ő jogtalanul *Lackenbacher*től szerzett, kizsarárták tőle, mert ő homoszexuális hajlamu s do ga volt többször pederasztákkal. Ezek aztán kíméletlenül kihasztnálták. Kifosztották. Az elbeszéléseinek volt is némi alapja, mert a bécsi és berlini rendőrség örök időkre kitiltotta *Andort*...

Amióta a Margit-köruton lakott az öreg templomszolga fia, össze hozta a sors *Csernyák Imre* tüzérhadnaggyal. Egy év óta mindig együtt jelentek meg a korzón, a kávéházban s a budaiak sokszor látták a jóbarátokat kart karba öltve sétálni a Dunaparton. Az öreg templomszolga talán meg is halt azóta Nagykanizsán, sirba vitte a szomorúság, ha ugyan hallott valamikor valamit a fia gyönyörű karrierjéről. Három nap előtt pedig a tüzérhadnagy fog a kardját és fejbeütötte *Andor Somát*, jobban mondva *Pollák Samut*. Mi lehetett az oka a merényletnek? Asszony nem volt a dologban, ez bizonyos. Hiszen *Andorról* tudták, hogy homoszexuális, ezért tiltották ki Berlinből és Bécsből. Hátramarad a másik eshetőség. Ugy lehet, az egy esztendő barátság alatt anyira kifejlődött az elzüllött emberben a tüzérhadnagy iránt való rokonérzés, hogy az esti korzón, közel a Rudasfürdőhöz, ajánlatot tett neki Ki tudja, talán így volt. Érthető fölháborodásában a hadnagy kardjával felelt.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal eshirdetési osztály — — — 151

Egy rókáról — két bőr.

Hogy gondolkodik az aradi tanács.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

„Télen nagyon hideg van...“ „Egy rókáról csak egy bőrt lehet nyuzni...“ — ugy-e ezek régi igazságok? De ez nem valami operett részlet akar lenni, hanem tanácsülés Aradon, az Urnak 1909-ik esztendőjében, Mindszent havának harmadik szombatján.

Mikor a nagy tekintetes tanács tagjai tudniillik együtt vannak és üléseznek, teljesen másfajta emberek, mint mikor külön-külön dolgoznak a maguk büroájában. Ha együtt vannak az ülésben, akkor nekik télen nagyon meleg van és egy rókáról két bőrt nyuznak.

Ugy van ez mint az egyszeri káptalannál. A főtisztelendő urak elcsapták a jogtanácsosukat. A zsiros állásra a prépostkanonoknak valamelyik igen közeli rokona pályázott.

— Mondd meg főtisztelendő bátyám uram, miként nyerhetném el a nagytiszteletű káptalan tagjainak a szavazatát? kérdezte a pályázó.

— Menj el fiam szentéletű testvéreimhez és kérd meg őket teljes keresztényi alázatossággal, hogy adják rád szavazatukat.

A jelölt megfogadta a jó tanácsot és mindennütt kedvező fogadtatásra talált. Örömmel jelentette ezt a nagybácsinak.

Elérkezett a választás napja s kibukott a prépostkanonok közeli rekona. Egy szavazatot kapott. A nagybátyját.

Másnap keserves kifakadásra nyitak meg ajkai a káptalan ellen.

— Ne nyisd gonosz szavakra a te szádat tapasztalatlan ifju, — feddte őt a prépost — nem ismered te a káptalant. Annak tagjai külön-külön mind nagy tiszteletre méltó férfiak. De együtt...

Nos, mit cselekszik a tanács, mikor együtt van? Közigazgat. Még pedig úgy, hogy megemlegeti a magyarok istenét, akit ez a közigazgatás közelebről is érdekel. A Mosóczy-telepen például valaki — a neve itt mellékes, de az esete az minta-eset — házat épít. A tervet annak rendje és módja szerint benyújtja a tanácshoz, átnézi azokat a mérnöki hivatal, tárgyalja az építészeti bizottság és végül kimondja a szentenciát a tanács. Megadja az építési engedélyt. Tudni kell, hogy minden téglának, minden gerendának és szarufának a méretét felülvizsgálja valamennyi fórum. Mikor a ház elkészült, akkor lakhatási engedélyért kell folyamodni a tanácshoz. Ez kiadja az ügyet a mérnöki hivatalnak, ez átteszi az építészeti bizottsághoz, ez kimegy a helyszínre, megvizsgálja az épületet és véleményét mond, melyet a tanács felülbírál.

A bizottság véleménye az, hogy a tulajdonos nem mehet be a házába lakni, mert a szarufák gyengék, jön a tél és a tető nem bírja meg a havat. A tanács ezt akceptálja, noha tudja, hogy az összes erre hivatott és nem hivatott tényezők látták a terveket, ellenőrizték az építkezést, tudják továbbá, hogy télen nagyon hideg van, tehát fedél alá kell vonulni, tudják, hogy egy rókáról csak egy bőrt lehet nyuzni, mert az építkező sirva panaszoja, hogy az építkezéshez már szövetkezeti pénzt kellett felvennie, teljesen kimerült. Mindezt tudják a tanácsülés előtt és külön-külön. Bent az ülésben egyhangulag eltiltják a „közigazgatott alanyt“ attól, hogy a tél küszöbén behurcolkodjék a házába, mert a szarufák gyengék és vékonyak és másokkal helyettesítendők.

Mindez akkor történik, mikor a ház az utolsó szegig elkészült, esetleg a lakások bérbe vannak adva és a hó terhesfelhők leszakadni készülnek. A tanácsülés előtt fesztelen csevegés közben arról panaszkodnak a tanács tagjai, hogy milyen drága az élet Aradon. Egy libáért a nagyságos asszony 4 ft

80 krajcárt volt kénytelen fizetni. Az ülésben előkerül egy akta, melyben valaki — a neve itt mellékes, mert az esete minta-eset — azt kéri, hogy a házában épített szinben baromfi tenyésztő telepet létesíthessen, át lévén hatva a tanácsnak a piaci drágaság ellen folytatott küzdelmének magasztosságától. A tanács szinte a szemeivel nyeli a kedves szavakat. Ámde a kulturtanácsnok nem ad engedélyt, mert a polgári iskola mögött létesülne a telep, a másik figyelemmel van a jobb szomszédra, a harmadik a balszomszédra, a negyedik a levegőre, az ötödik az aszfaltra.

Végül kimondják a határozatot, hogy raktáru használhatja a szint, de baromfitenyésztést nem engedélyeznek.

Addig nem is lesz vége a drágaságnak, amíg a tanácsnokok helyett — a tanácsnokné önagságák nem tartanak ülést a városházán.

Árvaházból — rendőrlaktanya.

Sarlot főkapitány javaslata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20

Az aradi fiúárvaház sorsa úgy látszik meg van pecsételve. Feloszlatják és megszüntetik az aradi polgárság által emelt otthonában az árvák nevelését. A fényüzéssel egyszinten álló árvaházi élet már régóta megérlette a feloszlás gondolatát. Varjassy Lajos polgármester előtt két javaslat fekszik. Egyik Sarlot Domokos főkapitányé, mely azt tanácsolja, hogy az árvaház beszüntetendő és az árvák az állami gyermekmenhelyek rendszere szerint családokhoz telepíttessenek ki, a másikat az árvaház bizottság nyújtotta be és a bajen az árvák számának emelésével óhajt segíteni.

A tanács a főkapitány javaslata felé hajlik és már elvben megtörtént a kiüritendő árvaház épületének felhasználására is a megállapodás. A főkapitánynak ez irányban is meg vannak a kész tervei. Az árvaházat a rendőrség céljaira akarja felhasználni. Tervei szerint az egész rendőrség: a főkapitányság, bünyügyi osztály, bejelentőhivatal, iparügyi osztály és végül a rendőrlegénység elhagyja mai otthonát és a megfelelő átalakítások után a mai fiúárvaházban nyerne elhelyezést.

Az „Aradi Közlöny“ nem egy ízben tette szavá, hogy a városháza nemcsak szűk, hanem a rendőrlegénység laktanyája például határozottan egészségellenes. A legénység vizes, télen rosszul fűlő, huzatos pinceoduban lakik. Ezen már a körut felé eső rész kiépítésével akart a tanács segíteni, de a pénzügyi megoldás nehézségei miatt mindannyiszor félre kellett tenni a terveket.

— A rendőrlegénység egészséges kaszárnyájának kérdése — mondotta Sarlot főkapitány munkatársunknak — ma már valóságos humanizmus kérdése. Tudom jól, hogy türehtelenek az állapotok a mai helyiségekben, de a város pénzügyi helyzete olyan, hogy rendőrlaktanya építésére nem gondolhatunk. Az árvaház némi átalakítás után teljesen meg fog felelni a célnak és e mellett a hivatalos helyiségek elégtelenségén is segíthetünk. Még egy másik mizériát szüntethetünk meg. A börtönök fontos kérdését a modern büntető perrendtartás szellemének megfelelően oldhatjuk meg.

A polgármester valószínűleg már a decemberi közgyűlésnek javaslatot tesz az árvaház régóta huzódó krízisének radikális megoldására. Ismerjük a tanács felfogását ez ügyben s az egységesen foglal állást a főkapitány javaslata mellett. Ha a közgyűlés is erre az állápontra helyezkedik, akkor néhány hónap múlva a rendőrség kiköltözik a városházáról.

Az első magyar aviatikus.

Némethy Emil levele az

Aradi Közlönyhöz.

*

Irtunk arról, hogy Némethy Emil, az aradi szalmapapirgyár európai hírű igazgatója bemutatta a Fehér Keresztben repülőgépet. Megirtuk, hogy ő már akkor kísérletezett repülőgéppel, amikor mások a léghajóval próbálkoztak eredménytelenül. Az aradi föltaláló most levelet irt nekünk s elmondja ebben, hogy nem Kutassy az első magyar aviatikus, hanem ő.

Az érdekes és nagy figyelmet érdemlő levél így hangzik:

Tisztelt szerkesztőség!

Néhány napja az a hír járta be a lapokat, hogy Kutassy dr., „az első magyar aviatikus“ gépét Aradon kiállítja és itt repülni fog. Időközben ezt olvastam fővárosi lapokban, hogy Kutassy Párisban egy kész Fahrman-gépet vásárolt, úgy mint az ember kalapot vagy cipőt vásárol és hogy francia mérnökei és szerelői segítségével dacára repülési kísérletei balul ütöttek ki és legutóbb már fel is robbant.

Teremtette! gondoltam magamban, ha „az első magyar aviatikus“ ilyen, akkor ki vagyok én tulajdonképpen? Hisz én már tíz évvel ezelőtt itt Aradon, Magyarország szívében, teljesen egyedül szerkesztettem egy repülőgépet, melyet a létező legjobb motorral láttam el és ennek a repülő keréknek a rajzát az Aradi Közlöny, a lipcsei „Illustrierte Zeitung“ és később a világ összes képes lapjai közölték, Aradnak és Magyarországnak nevének az egész világban hirdetve. Csak rövid ideje, hogy a berlini „Woche“ című lap, a repülésnek szánt külön kiadásában, anélkül hogy én tudtam volna, ki adta gépem rajzát, hogy aki nem vak vagy nem színleli a vakságot, láthassa, hogy Santos-Dumont, Bleriot, Latham, Grade, stb. csak abban a szerencsés helyzetben voltak, hogy tizszer vagy huszszor erősebb motorokat szerzhettek be, de a most híres repülőgépeik úgy hasonlítanak az én öreg masinámhoz a főbb vonásaikban, mint egyik tojás a másikhöz!

Mig az említett aviatikusok és a csirkeketrechez hasonló biplannak előharcosai még mindig a céltalan sárkányrendszerhez ragaszkodnak görcsösen, addig én már nyolc évvel ezelőtt szakkikkekben és röpiratokban mint első hirdetem a repülés tudományában a nyílrendszert és felvettem érte a harcot a világ összes repülőgépészeivel. Elsőül ismerte el repülő teóriám helyességét Lehmann tábornok, az egykori aradi dandárparancsnok, aki megtekintvén nyílrendszerű repülőgépet, úgy nyilatkozott, hogy tisztán áll előtte a nyíl-típusom előnye. Mert amiképen egy kis kaliberű hosszukás alaku lövedék sokkal nagyobb gyorsaságot és lőtávolt érhet el, mint a nagykaliberű rövid alaku löveg, így feltétlenül nagyobb sebességre tesz szert a nyíl-szerűen és keskenyen épített repülőgép, mint az ugyanolyan hajtóerejű gép, melynek teljes szélességével kell a levegő ellen küzdenie.

Repülőgépeknek csak akkor van hadászati és közlekedési értékük, ha roppant nagy repülési sebességgel bírnak és így minden széláramlat mellett felszállhatnak. Egy ilyen nyílrendszerű repülőgépem van a Fehér Kereszt szálloda téli kertjében kiállítva. Mely

dacára a gyenge motorjának 1907. év augusztus havában, a zádorlaci réten végzett kísérletek alkalmával 12 méter másodpernyi sebességet ért el és felemelkedett a földről. Ez a gép a jövő repülőgépe, míg Bleirotnak az én repülőkeremhez hasonló repülőgépe csak a jelené.

Én teljesen egyedül építettem gépemet és csak annyi anyagi eszközzel, amennyit egy aradi kávéházi kibic szivarra és kártyára kiad. Türelemesen vártam, míg a modern, könnyű és erős benzin motorok mindig jobbak és olcsóbbakká lesznek, hogy a magam pénzén vehessek egyet. Most elérkezett az ideje és azt hiszem, hogy már jövő évben bebizonyíthatom gépem repülőképességét és diadalát.

Tisztelettel
Némethy Emil,
az első aradi aviatikus.

KULISSZATITKOK.

A zongora. — A színházi Szabók.

*

Az aradi színház színpadán igazi zongora helyett gyakran használatba vesznek egy kasírozott álzongorát, melyen a zónészt ábrázoló színészeknek kell imitálnia a zongorajátékot. Ez a zongora gyakran összeomlik és ilyenkor a legfurcsább és komikus helyzetek állnak elő, mivel a színpadok mögött levő igazi zongora tovább szól, mint a kellékzongora.

Beregi Sándorral, színházunk népszerű szerelmes színészevel is megesezt egy zongora-história. Egy kisebb vidéki városba hívták meg vendégszereplésre. Egy francia énekes vigjátékban lépett föl és a második felvonásban zongorázni kellett. A kellékes nem birt sem valódi, sem álzongorát sehogysem előkeríteni és ezért egy asztalt takaróval terített be és Beregi ezen volt kénytelen zongorázni, a mi valószínűleg nehéz feladat lehetett. Beregi egy rosszmájú kollégája, mi alatt az Lisztnek egyik nehéz rapszódiaját játszotta az asztal-zongorán, Beregi hátamögött az asztal fiókját kihúzta és a közönségnek felmutatta. Hogyan végződött a zongorázás, azt nem tudjuk, de Beregi rosszmájú kollégája másnap dagadt arccal jött fel a színházhoz.

*

Az aradi színháznál sok a Szabó nevű tag. Van B. Szabó József, a baritonista, Szabó László, Szabó Gyula, Szabó Sándor, Szabó Lajos segédszínészek. A nevek egyformasága sok félreértésre ad okot, főleg a levelek és csomagok kézbesítése körül és az elcserelések napirenden vannak. Így ha B. Szabó József egy szerelmes levelet kap, azt biztosan az örökifjú Szabó Sándor bontja fel és megy el helyette a találkára. Viszont a végrehajtási kézbesítőt a lipótmezei tébolydába kellett szállítani, a miatt, mert nem tudta a végzést kézbesíteni az igazi Szabónak három hónap alatt sem. E visszas helyzet szanálására elhatározták, hogy a színház egyik termében értekezletet tartanak. B. Szabó József elnöklése alatt össze is jöttek a Szabók és épen a megjelentek számát akarták megállapítani, midőn Rácz bácsi, a színházi szabó négysegédjével belépett és kérte a tagokat az összehívás okának előadására. Természetesen hiába magyarázták neki, hogy a Szabók-ról van szó és nem a „szabókról”, Rácz bácsi kijelentette, ő olvasta a próbatáblán, hogy a szabók értekezletet tartanak és azért jelent meg segédeivel, hogy a szavazásban döntő súlylyal bírjon, mivel a nadrágtartókon egy fontos ujitást akar behozni. Hasztalan informálták a derék mestert a Szabók, így tehát Blierot-t hívták segítségül és a repülés módszerét alkalmazták a gyakorlatban Rácz bácsin. E pillanatban lépett a szobába a pénzes-

levélhordó és Szabó Lajosnak átadott 10 koronát, mely Szabó Sándornak volt címezve. A színház tárgyaló szobája rövid idő alatt csatátérre változott át, melynek áldozata a postás volt. E viharos események után elhatározták, hogy minden „Szabó” névre érkező küldeményt testvériesen megosztanak.

©

Hotel Bimbó.

Letartóztatott lélekkufárok.

Távirati tudósítás.

Arad, november 20

Szegeden az utóbbi időben megdőbentő méreteket öltött a prostitúció terjesztésének legveszedelmesebb eszköze: a lélekkereskedés. Nyílt titok volt, szélteben-hosszában beszélték, hogy vannak a városban helyek, ahol jó pénzért a napnak bármely szakában bőséges választásra találnak a szerelem gurmandjai. A rendőrség is tudta, hogy többen hivatásszerűleg foglalkoznak lélekkereskedéssel. Ámde a bűnös, sőt büntetendő szerelem főlhajtói oly raffinált elővigyázattal üzték mesterségüket, hogy lehetlenség volt tetten érni őket, vagy bizonyítékokat szerezni rut sáfárkodásukra. Egy jelentéktelen esetből kifolyólag pár nappal ezelőtt mégis sikerült a rendőrségnek a két leghírhedtebb szegedi lélekkufárnó üzelmeiről a leplet lerántani.

A bimbó-utcai találkozó-helyről már régen tudta a rendőrség, hogy ott *serdületlen lányok* találkoznak urakkal. Allandóan detektívek leselkedtek a környéken s mikor egy-egy szerelmes párt a kapun besurranni láttak, rögtön utánuk siettek, de órákig tartó gondos kutatás után sem találtak semmi gyanus dolgot. Ennek pedig az a magyarázata, hogy a tulajdonosnő — Török Nagy Piros és leányai — is állított ki az utcára őrszemet. Ha aztán ez észrevette az előbukkanó detektíveket, megáratotta a kapucsengőt, ami jel volt a veszedelemre. Mire aztán a rend emberei behatoltak a bűntanyára, a szerelmes párok egy rejtekajtón elillantak. Most azonban nem volt szükség tettenérésre, mert a szerencsétlen áldozatok maguk szolgáltattak megdőbentő bizonyítékot a bimbó-utcai bűntanya rejtelmes üzelmeiről.

(Előkelő urak, fiatal lányok.)

A lélekkufárnók áldozatai közt legszánalomraméltóbb két nővér. Az egyik *tizenégy*, a másik csak *tizenegy* éves. Tisztességes polgári szülők gyermekei. Mindkettő a bimbó-utcai tanyán bukkott a bűn fertőjébe. Alig volt nap, hogy a rövid szoknyás, fejletlen, halvány arcú tizenegy éves leány három-négy izben ne jelent volna meg a bimbó-utcai találkozókon. A ragályos kórok a két leányt gyógyíthatatlan betegségbe sodorták. Mindketten megkapták a *tüdővész* s a szörnyű betegség különösen a kisebb leány szervezetét rombolja föltartózatlatlanul. A szerencsétlen gyermek aligha éri meg a tavaszt. A rendőrség a nyomorék teremtést egyelőre a gyermekmenhelyen helyezi el, még rontói ellen pedig, — akik közt *több magas állású ur is szerepel*, — megindult a bűnügyi eljárás.

A Bimbó-utcaból érdekes dolgokat beszélt el a rendőrség előtt egy varróleány, aki csak pár hónapja mult tizenégy éves. Ez a szerencsétlen teremtés is a lélekkufárnók hálójába került, amelyből nem tudott kiszabadulni. A varrodába is naponkint több izben fiakkeren mentek érte s ha ellenkezett, azzal fenyegették, hogy bukását megmondják a szüleinek. Ez a boldogtalan gyermek mondta tanuvallomásában, hogy öt több izben visszautasították az urak.

— Fiatalabb kell, tíz-tizenégy éves, — mondták a lélekkufárnóknak.

S kívánságuk mindegyik esetben teljesült. A lélekkufárnók fiatal uri lánykákra is kivetették hálójukat. Nagy Piros egy izben egy tizenégy éves iskolás lányhoz csatlakozott az utcán s eleinte közömbös dolgokról beszélt

vele. A lányka szívesen beszélgetett a barátságos nénivel, aki később nekibátorodott s meghívta a leányt lakására.

— Jöjjön el lelkem, nekem is vannak ilyen kis lányaim, majd ejátszanak. Kap kalácsot, gyümölcsöt, cukrot, még pénzt is. Bizony pénzt is, mert járnak hozzám finom urak, akik szeretik az ilyen kis lányokat s minden kívánságukat teljesítik.

A jeles nő a lakása címét is megmondta a tapasztalatlan leánykának, de szerencsére terve nem sikerült, mert a leányka mindent elmondott otthon a szüleinek. A szülők azután fölvilágosították a veszedelemről a gyermeket. Ezt a lánykát is tanuként hallgatták ki a szennyes ügyben.

A titkos büntanyák vendégei gavallérosan fizettek a lelkekért. Nem volt ritkaság az ötven, száz koronás pénzajándék sem, amely azonban csak addig maradt a bukkott teremtésnél, amíg a vendég távozott. Akkor elszedték tőlük a pénzt, amelyből 2—5 koronát kaptak vissza, a többi a lelketlen kerítőnök zsebébe vándorolt.

A rendőrségen majdnem egy hétig tartott a vizsgálat, amelyet Szakáll József dr. osztályjegyző vezetett. Munkáját siker koronázta. *A három legveszedelmesebb nő már az ügyészség fogházában ül.* Több más ellen bizonyíték is van már s csak alkalomra vár a rendőrség, hogy őket is letartóztassa.

(Találka a sirok között.)

Piros réni bűnös üzelmeiről a leánya, Nagy Ilona rántotta le a leplet, aki a rendőrség előtt igen súlyos vallomást tett az édesanya ellen. Elmondta, hogy előkelő férjes asszonyok is megfordultak a gavallérjaikkal és ezeknek a nevével is árulta a vizsgálatot vezető rendőrtisztviselő előtt. Most ezeket az ur-asszonyokat is be fogják idézni a rendőrségre. Amint Nagy Ilona valija, az urinók zárt kocsiában hajlattak ki az ugynevezett deszkás szomszédságban levő temetőbe és a sirok között, amikor sem volt mitől tartaniok, besurrantak a bűntanyára.

(A bűntanya.)

Piros néni a Bimbó-utca 3. számú házban rendezte be a bűntanyáját. A ház az udvar közepén áll és hatalmas, magas deszkakerítés választja el az utcától. Az egész porta olyan, mintha valami békés családi otthon volna. Az épület beléje azonban annál pikánsabb. A „szalon”-ban kényelmes divánok, karosszekék. A szalonban csupa tükör. A szalonból két pazar berendezésű szoba nyílik: a bűnös szerelem gondosan rejtett, napvilágtól óvott fészkei.

Piros néni nagyon gondosan, vigyázva rejtgette a vendégeit. Ha olykor-olykor kellemetlen látogatói akadtak, a detektívek, gyorsan elbujtatta a vendégeit a szomszéd telken álló kis vityillóba, amelyre otromba betűkkel ez a fölírás volt rápingálva:

MOSÓ ÉS FÉNYVASALÓ
INTÉZET.

Ebben a házban lakott Nagy Ilona, Piros néni özvegy leánya. Az övé volt a mosó-és fényvasaló-intézet, amelyben mindent csináltak, csak nem mostak és nem vasaltak. Egyéb rendeltetése nem volt a vityillónak, mint az, hogy itt rejtsék el a találkára gyűlt párokat a rendőrség elől.

MULATSÁGOK.

(=) Az Aradi Posta- és Távirda Tisztviselők Sport Egyesülete mint minden évben, úgy most is 1910. évi január hó 8 án farsang első szombatján tombolával egybekötött táncestélyt rendez a Központi szálló nagytermében.

(=) Az aradi Turista Egyesület ma, szombaton este rendkívül jól sikerült mulatságot rendezett a Gambirinusz éttermében. A mulatság hangverseny jelleggel bírt, amelynek ez volt vonzó programja: 1. A „Máv. dalárda jellegű” énekszám. Előadta az aradi Máv. daloskör. 2. „Rákóczi-dal.” Énekelte az aradi Máv. daloskör. 3. Monológ. Elmondta: Medveczki Wittich Etel. 4. „Régi nótá.” Énekelte az aradi Máv. daloskör. 5. Monológ. Előadta: Moravék István. 6. Magyar népdalok. Énekelte a Máv. daloskör. 7. Kelet felől, Turisztikai előadás a

Bosporusról és Törökországról. Tartotta: Záray Jenő tanár. A képeket vetítette Rozsnyay József dr. 8. A Gáina-hegy bemutatása több képben. Bemutatta: Balassa Ernő. A közönség pompásan érezte magát a hajnalig együtt volt.

Megmérgezett vezérkari százados.

Gyilkos pirulák öt tisztnek. — Bécs szenzációja.

— Bécsi tudósítók telefonjelentése. —

Arad, november 20

Evek óta nem volt olyan izgató büneseménye az osztrák császárvárosnak, mint amilyen most történt s amely úgy a katonai, mint a polgári hatóságokat élénken foglalkoztatja. Eddig még ismeretlen gonosztevő névtelen levélben mérges pirulákat küldött a bécsi helyőrség öt vezérkari tisztjének, akik közül az egyik: Mäder Richárd százados csütörtökön este meghalt. A névtelen gyilkos azt állította levelében a pirulákról, hogy azok az elgyöngült férfierő pótlására valók. A tiszték közül a százados olyan adagokban vette be a mérges pirulákat, hogy azok halálát okozták.

A nagy apparátussal megindított nyomozás a tettesről még semmi pozitív adatot nem tudott megállapítani. Annyi kétségtelen, hogy az illető jól tudta a levélben címzett tiszték családi viszonyait, mert akiket gonosz tervének áldozataiul kiszemelt, azok mind nőtlen emberek. Egyik verzió szerint olasz vagy orosz irredentista követhette el a raffinált bűncselekményt, de az sincs kizárva, hogy egyik katonatiszt gyilkosság segélyével akarta eltenni utjából a rangsorban előtte álló bajtársait és ilyen uton igyekezett előhaladását biztosítani. Sokak véleménye szerint a gonosz terv egy örült ember agyában született meg.

A nagy feltűnést keltő és sok tekintetben homályos bűnügyről ezt jelenti bécsi tudósítók:

A titkos pirulák.

— A mérgezett százados. —

A bécsi garnizon több előkelő vezérkari tisztje néhány nappal ezelőtt egy-egy ajánlott levelet kapott, melyek mindegyikéhez két selyempapírosba csemagolt pirula volt mellékelve. A levél ismeretlen írója felkéri a tisztet, hogy próbálja ki a pirulát, mert annak nagyszerű hatása van az elgyöngült férfierő erősítésére. Ezt a levelet több tiszt kapta meg, de egyik sem tudott arról, hogy a többinek is érkezett ilyen levél.

Ez a dolog már több nappal ezelőtt történt, de a tisztikarban egyáltalán nem beszéltek róla és a hatóságokat is a dolognak két nappal ezelőtt bekövetkezett fejleményei vitték arra, hogy az ügygel foglalkozzék.

Két nappal ezelőtt, csütörtökön este történt, hogy Mäder Richárd nőtlen vezérkari százados hirtelen meghalt. A katonatiszt halála nagy meglepetés volt mindazoknak, akik a vas-egészségű századosot ismerték. Hozzátartozói és barátai eleinte azt hitték, hogy a tiszt halálát szívszélhűdés okozta, de mert mégis gyanus kezdett lenni a haláleset, a katonasorvosok elhatározták a holttest felboncolását.

A boncolásnál azután szenzációs felfedezésre jutottak. Minden kétséget kizárólag kitűnt, hogy Mäder altálat ciankáli mérgezés okozta. A százados viszonyainak ismeretéből megállapították azt is, hogy öngyilkosságról szó sem lehet, mivel az elhunyt tiszt a legrandezettebb viszonyok között élt.

A nyomozás, mely most már széleskörű apparátussal dolgozott, megállapította, hogy Mäder egyike volt azoknak a tiszteknek, akik az említett pirulákat tartalmazó levelet kapták. Konstatálták pedig azt is, hogy öt tiszt kapott ilyen küldeményt, de lehetséges, sőt nagyon valószínű, hogy még több is, akikről azonban eddig még nem tudnak. Megvizsgáltatták a pirulákat és kiderítették, hogy azok tiszta ciankáli tartalmaznak és pedig olyan mennyiségben, hogy a pirula bevétele rögtön halált okoz.

A nyomozás.

— Ki adta föl a leveleket? —

A katonai hatóság felszólítására ma reggel a bécsi rendőrség is megkezdte a nyomozást, mely azonban mindeddig nem tudta teljesen megvilágítani ezt a rejtelmes ügyet. Azt hiszik, hogy vagy egy örült gyilkossági mániájának műve a merénylet, vagy pedig egy rejtelmes boszú. A tiszték, akik a küldeményt kapták, legnagyobbbrészt vezérkari tiszték és ezért nincs kizárva annak a lehetősége sem, hogy egy katonatiszt arra vetemedett, hogy ilyen eszközzel tegye el láb alól rangsorozatban előtte álló társait.

A katonai hatóságok attól tartanak, hogy az ügynek a közeli napokban még több áldozata lesz. Ma a bécsi garnizonhoz tartozó öszszes tiszték, azok is, akik távol vannak, sürgős értesítést kaptak, amelyben figyelmeztetik őket, hogy a pirulákhoz ne nyuljanak.

A nyomozás annyit megállapított, hogy a leveleket egy postahivatalban, a *Mittelgasse*-ben adták föl. A címzés írása valamennyinél ugyanolyan: szépen kirajzolt betűkből rótták össze a sorokat.

A megölt százados.

A mérgezett Mäder Richárd vezérkari százados egyik legfiatalabb tisztje a bécsi helyőrségnek. Az első utászapatnál szolgált tavaly és kitűnő képesítéssel rendelkezett. Mäder az összes tanulmányait jeles eredménnyel végezte el, ugyancsak a hadi iskolát is, ahol abszolált.

A jeles képzettségű katonát, akinek felebbvalói fényes karriert jósoltak, az idén próbaszolgálatra a vezérkarhoz osztották be, ahol szintén hamarosan felismerték nagy tehetségét és mint kiváló szolgálatu katonát minősítették. Mäder nem igen járt sem katonai, sem polgári társaságba. Hivatalán kívül minden idejét katonai tanulmányainak fejlesztésére fordította.

Halála körülményeiről ezt jelentik:

Szerdán, mint rendesen rövid sétát tett Mäder a városban, majd délután öt óra tájban hazament lakására, levette waffenrockját, szolgálati cipőjét és azokat házi ruhával, illetve cipővel cserélte fel. A százados azután leült az íróasztalához és levelet írt. Még mielőtt befejezte volna az írást, becsöngette a szolgáját:

— Estére színházba megyek, — mondotta Mäder — kérem gondoskodjék, hogy mikor hazajövök, hideg vacsorát találjak itthon.

A szolga eltávozott és körülbelül 55 percig volt távol bevásárlásokat végezni. Amikor visszajött és betette a kulcsot az előszoba zárjába, rémülve hallotta, hogy gaz-

dája bent a lakásban hörög. Kinyitotta az ajtót és borzalmas látvány tárult szeméi elé. Az előszobában látta az urát a földön, kínosan fetrengve, eltorzult arccal, kuszált hajjal, amint levegő után kapkodott. A százados eszméletlen volt és szolgálja hiába igyekezett magához téríteni. A szolga eleinte teljesen tanácstalanul bámult gazdájára, majd mikor felocsudott ijedségéből és meglepetéséből, fellármázta a szomszédokat. Ezek egy része ezután bevitt az eszméletlen századosot a szobába, mások pedig mentőkért telefonáltak.

Néhány perc múlva megérkeztek a mentők Mäder lakására, de még mielőtt odajutottak volna, a százados borzalmas kínok között meghalt. A mentők már csak a beállott halált konstatálták. Eleinte arra gondoltak, hogy a századosot szélhűdés érte, de tüzetesebb megvizsgálás után megállapították, hogy mérgezés történt, mivel Mäder szájából a ciankáli mérgezést karakterizáló keserű mandula szag áradt ki. Az öngyilkosság lehetősége ki volt zárva. A százados ugyanis közvetlenül a halálát megelőző percekben egy teljesen közömbös tartalmu levelet írt. Levélírás közben rosszul érezte magát, félbehagyta az írást s kinjában az előszobába ment, ahol eszméletlenül terült el és a halál ott érte.

Érdekes, hogy amikor Mäder a pirulát tartalmazó s hivatalába küldött levelet megkapta, azonnal megmutatta a hadügyminiszteriumban dolgozó néhány bajtársának.

— Valami ismeretlen jóakaróm — mondta — gondoskodott rólam, hogy a nők szeretete meg ne szűnjön irányomban. Ezek a pirulák még az öregséget is elviselhetővé teszik nekem.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Pör Rákóci miatt. Több ízben megemlékeztünk már arról a pörről, amelyet Zsenyesi Hugó bécsi utazó indított Hehs Vilmos aradi gyógyszerész ellen becsületsértés miatt. Zsenyeri ugyanis Hehs Vilmos gyógyszerésztárában rendelés gyűjtés miatt megjelent és a közben szóba hozta az akkoriban hazaszállított Rákóci hamvakat. A politizáló utazó nem valami hízegleg nyilatkozott a magyar kormányról arról a tényről, hogy a bujdosó fejedelem hamvait hazaszállította.

— Inkább a szegényeknek adnák azt a pénzt, amibe ez kerül, — mondotta Zsenyeri.

Hehs dühös lett e miatt, leszidta az utazót és kiutasította gyógyszerésztárából. Később Zsenyeri utazótársai előtt is megmondotta Hehs a maga véleményét Zsenyeri urról. Az utazó feljelentésére ma itélkezett az ügyben az aradi büntető járásbíró. Hehs beismerte a bíróság előtt, hogy a sértő kifejezéseket csakugyan használta, de azokat nem bánja. Amit mondott, hazafias felháborodása adta szájába. A bíróság ennek az enyhítő körülménynek figyelembe vételével mindössze 20 korona pénzbüntetésre ítélte Hehs Vilmost.

§ Határpör. Másfél évvel ezelőtt báró Solymosy Lajos apateleki földbirtokos ügyvédje Cédly Károly dr. utján levelet intézett gróf Szapáry Istvánnéhoz, szomszédos birtokosnéjéhez, hogy a grófnő egyik uradalmi alkalmazottja mokrai hegyen levő ingatlanából 20 holdnyit a létező és helyes határvonal megszüntetésével gróf Szapáry Istvánné ingatlanához csatolt. A báró pörrel fenyegette meg a grófnét, ha a kérdéses ingatlant vissza nem bocsátja részére. Minthogy másfél év telt el azóta és Solymosy báró a pert meg nem indította, most gróf Szapáry Istvánné indított felhívási pert a báró ellen. A pörben legközelebb már döntés lesz.

§ Elitelt kereskedő. *Bruckner* Lipót aradi butorkereskedő a nyár folyamán azt mondta, *Pancsik* György munkásának, hogy ő lázította sztrájkra a többi munkásokat és azok azért hagyták el a műhelyt. *Pancsik* feljelentésére *Bozóky* bíró ma becsületsértésben bűnösnek mondotta ki *Bruckner* Lipótot és ezért 60 korona pénzbüntetésre ítélte.

Séta a gyermekórházban.

Megnyitás előtt.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 20.

Hívős novembervégi délután aligha lehet egészségesebb és hálásabb sétát elképzelni, mint végigkocogni a *Kossuth* Lajos-utca aszfaltját és kigyalogolni arra a háromszög alakú térre, ahova jótékony kezek rövid idő alatt egy egyszerűségében is impozáns, hivatásában pedig gyönyörűséges épületet varázsoltak: a városi gyermekórházat. Három utca torkolatában, a *Kossuth* Lajos-utca, *Varjassy* József-utca és a *Választó*-utca végén emelkedik a gyermekórház egyemeletes, de ehhez képest igen magas főépülete, mögötte három földszintes, egyszabású épülettel. Körülötte még mindenütt fű és sár, de már a jövő tavasz zöld parkot fog itt találni köröskörül szabályos utakkal, élő sövény-kerítésekkel.

Maga a kórház már készen van, majdnem teljes berendezéssel és felszereléssel. *Tabakovits* Emil építette az aradi *Fehér-Kereszt* gyermekvédő egyesület utasításai szerint. Az építkezés anyagi alapját, kétszáz ezer koronát tudvalevőleg gyoroki *Andrényi* Károly adta. Az egész telket kék vas-rács veszi körül, belől pedig az egyes épületeket sövénykerítések fogják elválasztani. A fő épület sima, modern stílusu, kevés egyenes-vonalu ékítéssel, néhány kék email kockával tarkítva. Lent vagy két és fél méterig piros színű sima nyers-téglakból, feljebb simított mészköves vakolatu homlokzattal, jobb és bal szélén kékre festett nyílt erkélylyel. Tetején vörös alapon fehér kereszt — az egyesület jelvénye — ez alá kerül fekete csiszolt gránitkőbe az aranybetűs felirat:

Városi Gyermekórház.

Gyoroki *Andrényi* Károly alapítványa.

Benn az épületben még folynak a berendezési munkálatok, melyekre *Keller* Lajos, az egyesület buzgó titkára ügyel fel. Ő volt szíves vállalkozni a cícerone szerepére és kezében egy csomó kulccsal ő kalauzolja az *Aradi Közlöny* munkatársát a kórház épületei között.

A főépület egyszerű, de csinos lépcsőházából a felvételi és gondnoki irodák elé jutunk. Ezeknek ajtaja mellett húzódik el a folyosó, ahonnan az egyes helyiségekbe jutni. Az irodák a földszint jobb oldalán vannak ugyanitt van a személyzet ebédlője és egy kis szoba kápolnának fenntartva. Valószínű, hogy az ápolónői szerepet apácák, alighanem a *budapesti Karmelita-rend* apácái fogják betölteni és ezek részére van fenntartva ez a helyiség kápolnának.

A szépen berendezett irodahelyiségeken kívül még két külön beteg-szoba van a jobb szárnyon. Ezek a betegszobák — ugyanilyenek a többiek is — a modern gyermekórházi berendezés mintái. Kedvesek, világosak, napsugarasak; szinte nem is kórházi szobák. Falai — higiénikus szempontból mindenütt gömbölyű sarkokkal — fehérre meszelték, lent másfél méterig email-lakkal bevonva. Fent pedig, a mennyezet alatt kedves szegély van rájuk festve jellemzőes gyermek-képekkel. Ez is a modern gyermekórház építéshez tartozik: a beteg

gyerek szemének szórakozására szolgál. A szoba berendezése csupa fehérre festett butorokból áll. Kis fehér vaságy, fehér fejtáblával, az ágy végén vastartó az orvoságos üvegeknek, egy nagyobb ágy az ápolónak vagy a hozzátartozónak, fehér éjjeli szekrény, közepén vasasztal üveglappal és oldalt fehérre lakkozott szekrény. A nagy, fehér keretű ablakon bő világosság árad a szobába, mely még vízvezetékkel, központi fűtéssel, villanyvilágítással, szellőztetővel van ellátva. Dícsérő szó nem is kell ide.

A földszint bal oldalán van egy ápolónői szoba, egy tápkonyha, egy elkülönítő helyiség a gyanús betegeknek és az *ambulatorium*. Ez a rendelő áll két nagy elkülönített várószobából: egy a kórházi rendelésnek, másik a nagyközönségnek ingyen-rendelésre és két orvosi szobából. Ezek már az *Andrényi* utcára nyílnak, teljesen elkülönítve a többi kórházi helyiségektől.

Ha megnézzük még az étel-levonót és a ruha-levonót, felmehetünk az emeletre. Az emelet jobboldalán a sebészet, bal oldalán a belgyógyászat, a közepén pedig a műtőterem van.

A műtőterem felszerelése szinte páratlan a magyar gyermek-kórházak között. A budapesti nagyobb arányu, de az sem modernebb. A gépeket most szerelik fel, az üveges műszer-szekrényben pedig már látható a sok finom, csillogó, veszedelmes szerszám. Középen műtőasztal, egy kis gyermekméreggel, oldalt sok sterilizátor és mindenféle rejtjelmes gépezet.

A sebészeti részen két nagy kórterem és egy külön szoba van. A külön-szoba olyan, mint a földszinti, a két kórterem pedig nagy, széles, levegős szoba, most hét-hét ágyra berendezve, de szükség esetén tizenegy-tizenegy ágy is elfér bennük. Általában a kórházban most ötven ágy van felállítva, de férőhely van benne hetven betegnek is. Az egyik kórteremből a betegágyakat a nyitott erkélyre lehet kitolni.

A belgyógyászati osztályon két hasonló nagy kórterem, egy külön-szoba és egy csecsemő-szoba van. Ez utóbbi valóságos miniatűr-betegszoba; apró ágyakkal azoknak a kis embereknek, akik alig pillantották meg a napvilágot, máris a szomorúság országába költöznek. A legszélső szoba a tüdőbajos gyerekeké; az ő erkélyük egy széles, fedett, de oldalt nyitott, levegős balkon. Ha nincs hideg, a nap jó részét itt tölthetik a betegek.

A főépületől külön, eléggé távol tőle, áll a fertőző-betegek épülete. Földszintes ház, mely sarlach és diftéria-osztályra oszlik. Egy nagy kórterem, három külön szoba, ápolónői szoba, fürdőszoba, mind hasonló berendezéssel, mint a főépületben. A két osztályt elkülöníti egymástól az alorvosi lakás.

A telek végén jutunk el a fertőtlenítő-épülethez. Az első helyiségben befalazva áll a fertőtlenítő-gép, melybe egyik oldalon bedobják a fertőzött ruhát, a másik oldalon azt dezinficiáltan veszik ki. Utána a boncterem következik, végül szomorú befejezésképpen a halottas kamara...

Az új kórház közel 200,000 koronába került, a berendezés költsége pedig meghaladja a 30.000 koronát. Nagy summa, de a jótékony-ság adta, szent célra, a jövő nézvédeké számára, amelynek nevében azonban nekünk kell hálásan gondolnunk arra, aki lehetővé tette, hogy néhány hét múlva már megnyíljen Aradon a gyermekek kórháza. (By.)

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Dél tán *Lillio* m. szimü. Este: *Színészvér*, operett. (B bérlet.)
Hétfő: *Erdeszleány*, operett. (C bérlet.)
Kedd: *Ervált asszony*, operett (A bérlet.)
Szerda: *Svihákok* operett. (B bérlet.)
Csütörtök: *Hoffmann* meséi, opera. (C bérlet.)
Péntek: *Taifun*, szimü. Bemutató előadás. (A bérlet.)
Szombat: *Taifun*, szimü. (B bérlet.)

* Rébusz báró. Budapesti tudósítónk jelenti: A Király-Színházban ma bemutatóra került operettjének szövegét *Herczeg* Ferenc írta, zenéjét *Huszka* Jenő dr. szerzette. *Herczeg* Ferencet most látjuk másodszer operettszínpadon. *Herczeg*nek nem talaja az operettszínpad, meggyőződés nélkül dolgozik rajta és a darabnak minden jelenetén meglátszik, hogy elegáns tartózkodással íródott. A nagy színpadi sikerekkel dicsekvő szerzőt az operettszínpadon cserbenhagyja ötletessége és fordulataiban, bonyodal-mában lapos dolgot írt egy régebbi elbeszéléséből. A darab tartalmát kevés szóval lehet elmondani. Rébusz báró tökéletes szerkezetű gépember, amely eszik, iszik, jár, beszél, mint az igazi ember. Egy gazdag leány megveszi a gépembert, feleségévé lesz, násztra megy vele és a gépember csodás férjnek bizonyul. A gazdag leány boldog és hiába kéri tőle férjét *Otera*, a híres spanyol táncosnő nem adja. Történik azonban, hogy a gépember szerkezete épen akkor jár le, amikor estélyt ad a makoói fejedelem tiszteletére és a felesége hirtelen föl akarja húzni, de eltéveszti a szofokát, mire a gépember épolyp garázda lesz, mint, amilyen kedves volt azelőtt. Az automata dorbézol, lézeng, végül bemászik a táncosnő lakásába, aki azonban ledobja az emeletről. A masina összetörik és a gazdag leány férjhez megy egy igazi emberhez. Ami elbeszélésnek kedves volt, az az operettben elfogadhatatlan, a mi az elbeszélésben mély volt, az az operettben lapos, szóval amilyen jó volt az elbeszélés, olyan gyöngye a darab. — Az operettnek azonban mégis volt külső sikere, mert a publikum a szövegből kiérezte *Herczeg* írói egyéniségének bájos varázsát. A muzsikáról nem sok dicsegethet mondhat a kritika. A szerzőket a közönség különösen az első felvonás után sokszor szólította a lámpák elé.

* Tizenötezer korona egy szerepért. Fővárosi tudósítónk jelenti: Az elmúlt napokban elevenítették fel a budapesti Operában *Mihájlovits* Ödön régi operáját, a *Toldi Szerelmé* t. A repriz állítólag egyenesen *Apponyi* Albert gróf kultuszminiszternek, *Mihájlovits* nagy tisztelőjének kívánságára történt. Ez a kívánság azonban sok bajt okozott *Mészáros* Imre igazgatónak. *Mészáros* a darab címszerepében először *Anthest* akarta felléptetni, aki azonban kijelentette, hogy szerződése értelmében novemberben nem tartozik új szerepet tanulni és ő egyáltalán nem hajlandó a darabban fellépni. *Mészáros* ekkor *Takácsnál* próbálkozott, aki azonban szintén hasonló szerződésre hivatkozott. *Mészáros* most már kétségbeesve *Környei*hez fordult. *Környei* kimerültségére hivatkozva szintén elutasította a kérést. Hosszu könyörgésre *Környei* végre kijelentette, hogy 20,000 koronáért hajlandó a szerepet betanulni és eljátszani. *Mészáros*, mit volt mit tennie, *Apponyi*hoz fordult és elmondta *Környei* feltételeit. Hosszu tárgyalások indultak meg erre a kultuszminisztérium és az Opera között, végre is *Környei* kiegyezett 15000 koronába. Így került 15000 koronájába a kultuszminisztériumnak *Toldi Szerelmé*nek előadása.

* A szegedi színház pályázója. Jövőre jár le a szerződése *Almássy* Endre szegedi színgazgatónak. A város azonban már az idén akar dönteni a színgazgatás ügyében s néhány hétnap múlva eldül, ki lesz hat évre a szegedi színház. Mint Szegedről jelentik, *Szirmay* Imre, a „Király Színház” ismert művésze is pályázik a direktorságra.

* A Kölcsey-egyesület felolvasása vasárnap délután 6 órakor lesz a városházán. A Nyugat szépirodalmi és kritikai folyóirat főszerkesztője, Ignóts novellista munkatársával Móríz Zsigmondal délelőtt Budapestről érkezik, míg Hatvany Lajos Kolozsvárról jön, ahol szintén felolvasson vett részt. A nagy érdeklődéssel várt felolvasás tárgysorozata egy vonzó számmal megbívt, mert Ignóts a rendezőség kérésére újabb verseiből is fog egy-kettőt felolvasni. Az irodalmi est műsora tehát a következő: 1. Apák és fák. Irta és felolvassa Szöllősi Zsigmond dr. 2. Nemzeti-e magyar irodalmunk? Irta és felolvassa Ignóts. Beszélgetés az öreg Gyulai Pálal. Irta és felolvassa Hatvany Lajos dr. 4. Veselek. Irta és felolvassa Ignóts. 5. Novella. Irta és felolvassa Móríz Zsigmond. A felolvasásra jegyek a pénztárnál válthatók 1 koronáért. A Kölcsey-egyesület tagjai igazolványukat használhatják belépti jegyül.

* Színház Gyorokon. Gyorokon a közönség élénk pártfogása mellett működik Szigethy Jenő pestmegyei színházintézménye. A közönség esztendő-estére színtől megölti a színházat. A jó erőkből álló társulat meg is érdemli a pártolást. Most volt a bemutatója a „Forradalmi nász” című drámának.

* Backhaus Aradon. Ritka műveltségben és részben a hó 28-ikán az aradi közönségnek. Ekkor tartja hangversenyét a Fehér Kereszt-szálló dísztermében a jelenkor legnagyobb zongoraművésze, Backhaus Vilmos. A kiváló művész most van művészi erejének delelőjén. Ragyogó tehetsége most bontakozik ki a maga tündöklő teljességében. Az egész világ sajtója a bámulat és elragadtatás hangján nyilatkozik Backhaus mesteri játékáról és benne vélik felfedezni a minden idők legnagyobb zongoraművészt. Backhaus legutóbb Bécsben hangversenyzett és a Neue Freie Presse tegnapi számának tárcarovatában így nyilatkozik a művészről:

— Plasztika, bájos ritmus és felülmúlhatatlan analitikai erő jellemzik Backhaus játékát. Brillians technikája pedig felülmúlja az eddigi legnagyobb művészeket. Játéki könnyedséggel győzi le a technika nehézségeit és emellett játéka erőteljes, tartalmas és hűven tükrözi vissza a szerző intencióját. Csodálatos légység és ha kell hatalmas erő vegyül játékába, amelynek hangja mindenütt nemes és behízelgően cseng. Játéka oly tökéletes volt, hogy voltak pillanatok, mikor behunyva szemmel mindekit azt gondolhatta volna, hogy nem Backhaus, hanem a világ kiváló művészeinek legnagyobbika: Rubinstein ül a zongora előtt.

Ezt a nagy művészt, Backhaus Vilmost sikerült ifj. Klein Mór cégnek egy hangversenyelőadásra megnyernie. A jegyeket már oly nagy számban jegyezték elő, hogy a hangverseny sikere már előre biztosított van. A hangversenyt rendező cég a nagyszámú előjegyzésekre való tekintettel arra kéri az illetőket, hogy jegyeiket vegyék magukhoz, nehogy a tömeges jegyeladások miatt zavarok forduljanak elő.

* A szabadkai gyilkosság. A nagyfokú érdeklődés arra indította az Uránia színház igazgatóságát, hogy a szabadkai gyilkosságról felvett mozgófényképet vasárnap is előadja, módot nyújtva ezáltal, hogy a képet mindenki megtekinthesse. A borzalmas rémdráma minden jelenete élethűen jelenik meg a néző előtt és a gyilkosság egész borzalmaságában játszódik le előttünk. Kétszeresen érdekes a vasárnapi műsor, mert a szabadkai gyilkosságon kívül egészen új mozgófénykép-műsor is kerül bemutatásra, olyan válogatott érdekességek, melyek a legkényesebb izlésnek is gyönyörűségére szolgálnak. 791

* A Royal-Orfeum szenzációi. A Royal-Orfeum igazgatósága novemberre olyan fenomenális műsorra állított össze, amelynek látására tódulni fog egész Budapest. Szerződtette Hérot, a híres tüztáncosnót, akinek káprázatos produkciói világszerte nevezetesek. Énekes-szárja a műsornak Morcaschani lesz, a páratlan szubrett-komika s mellettük 16 új elsőrangú attrakció teszi teljessé a határos variété részt. A Royal-Orfeum színházi műsora 12 új kuplét, színpadi tréfát és Dindormé Zsur a legénylakásban című kacagtató bohózatát hozza, amelynek minap volt a párisi Grand Guignolban 300-ik előadása. Nem kevésbé mulatságos a Lavedan kocsi

tréfája: a Gummirádis, Varjas Antal, a Royal-Orfeum népszerű tagja a Cigányverseny tartamára szabadságot kapott, utolsó fellépése kedden, november 2-án lesz. A cigányverseny, amelynek kivételes vonzóereje máris tömeges elővételben jelentkezik: szerdán kezdődik mindenkor pont 8 órakor. Az első versenyző Kócé Antal lesz. Hétfőn és kedden délután a mindszenti műsor keretében koronás helyekkel a molnár és gyermeke kerül színre.

Kabdebó János ünneplése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

Az a jubileum, amelyet az aradi üzletvezetőség tisztikara rendezett ma Kabdebó János dr. tiszteletére abból az alkalomból, hogy huszonöt esztendeje orvosi tanácsadója a Máv-nak, mindenben eltért a sablonos ünnepektől. A vasutasok kedvence „Muki bácsija”, aki jobbán Sztankovich Miklós üzletvezetővel a főasztalnál foglalt helyet, a ma esti banketen bizonyára szeretett volna megmenekülni a becsülés, ragaszkodás és tiszteletnek oly nagyfokú és oly közvetlen megnyilvánulása elől, mint amilyenben ma része volt. Az öreg ur, akinek puritán egyénisége még az ünneplés gondolatától is irtózik, ma központja lett egy rendkívül meleg, értékes óvációnak, amelyet kártársai és a Máv. tisztviselői rendeztek tiszteletére. Messze vidékről jöttek el vasutasok, pályarvosok és tisztelők emelni Kabdebó János jubileumának fényét.

Azokból a pohárköszöntőkből, amelyek a jubiléumra elhangzottak, annyi kedves fény sugárzott az ünnepeltre, az ő kristálytisztá egyéniségére, hogy szinte családiassá tette a hivatalos bankettet.

A banketet a Központi-Szálló éttermében tartották meg.

Az estélyen a következők vettek részt: Sztankovich Miklós, Fetter Géza, Deutsch Adolf, Binder Lucian, Weil József, Adler Samu, Feledi Miksa, Wirtschaftler Armin, Erdős Jenő, Németh József, Kürti Vilmos, Stine József, Vanicsak Ferenc, Alodiatorisz Károly, Valkányi Rezső, Nagy Lajos, Schmidt Pál, Váraljai János dr., Balajthy Béla dr., Medveczky György, Banovics László, Vas István dr., Rigler Kálmán dr., Martinovich Róbert dr., Doroghy Béla, Mayer Sándor dr., Kocsárd János, Gyulányi Rezső, Sebők Salamon, Szabó Norbert, Steingassner Herman, Szijj Pál, Kovács József, Mold József, Tausch Rezső, Major János, Eisen József, Marzsó Iván, Chirke Vilmos, Bakos Pál, Böhm Sándor, Iritz Ignác dr. Hódmezővásárhely, Bradean Anathas dr. Máriaradna, Hajnal Fülöp dr. és Lukács Imre dr. Mezőtúr, Kecely Béla dr. Nagyszeben, Kronstein Vilmos dr., Balogh Albin dr. Püspökladány, Hankó Vilmos dr. Piski, Bartha Gusztáv dr. Gyoma, Blayer Antal dr. Hódmezővásárhely, Schul Albert dr. Fogaras, Kovács Károly dr. Gyula, Posgay István dr., Klein Béla dr. Gyorok, Bécei Gyula dr. Vinga, Szomec Ignác dr. Békéscsaba, Kindl Barna dr. Jászapáti, Kocsárd Árpád dr. Jászberény, Elekes János dr. Szászsebes, Balogh Ernő dr. Tápiógyörgye, Mailand Henrik dr. Déva, Hazai Samu dr. Orosháza, Rácz Gyula dr. Kisujszállás, Steiner Zsigmond dr. Kisujszállás, Segal Zsigmond dr. Felek, Borsos Béla dr., Fényes Kálmán, Buzás Vilmos, Gál Ede, Jelinek Mór, Simonyi Ignác, Homonnay Nándor, Schäffer Ferenc, Erdős Dezső, Volter Ede, Kligl Rezső, Schvigelhoffer György, Szigeti Hugó, Sipos Lipót, Gábor György, Andrássy István, Hobik Béla, Péntes László, Kopeck Sándor, Fischer Adolf, Demeter László, Mohai Adám, Szeverényi Sándor, Szemere Kálmán, Plesch Lipót, Frölich József, Szűsz Gyula, Gallov Rezső, Kosztolányi Imre, Velkay Ferenc, Deutsch Mór dr. Gyulaférvár, Horváth Lajos, Szenes Manó, Keleti Ignác dr., Jancu Illés dr., Kiss Aladár dr., Karcsey Valér, Bodrogyi Károly, Kovács Vencel, Gressz György, Kulcsár Péter, Polgantzky Titus, Murádi Árpád dr. Soborsin, Bonyhát István, Tápay Károly, Vass Dezső, Sokot Gábor, Farkas Ernő, Papp Gábor dr., Kirchgatter G., Vajda János, Som Nándor, Wolff Béla, Tallos Zoltán, Mayer Péter, Gábor Dénes, Grey Oszkár, Be-

deus Károly báró, Borsos Károly, Sziklay Arthur, Vértés Henrik, Holcz Antal dr., Böhm Benő, Reinheimer Gyula, Kubinyi Béla, Toroczky Béla, Szabó Béla, Halbauer Antal, Masznyik Márton dr., Kepich Jakab dr., Kertész Fülöp, Vértés Alajos, Szigeti Henrik dr., Schmidt Gyula, Korilly Géza, Benkő Gyula, Füredi Izidor, Bohdanovich Izidor, Kákos László, Farkas Lajos, Gergelyffy Gusztáv, Virág Endre, Fodor Aladár, Zonda Ferenc, Löwinger József, Vecsey Jenő, Scheiber Lajos, Bocsé János, Ungvári György, Doroghy Lajos.

A lakoma alatt felolvasták Batthyány Tivada grófnak, az Országos Vasutasok Szövetsége nevében küldött következő üdvözlő táviratát:

Huszonöt éves szolgálati jubileuma alkalmából, midőn barátainak és tisztelőinek nagy tábora visszatekintve egy negyedszázadon keresztül végzett áldásos működésére ünnepli, a vezetésem alatt levő szövetség nevében, mint annak buzgó tagját legbensőbbben üdvözlöm. Habár fizikailag távol vagyunk is, szívből és lélekből az aradi ünneplők között érezzük magunkat, akikkel szeretetben, tiszteletben és meleg ragaszkodásban egybeforrva, kívánjuk, hogy eddig kifejtett áldásos működését a magyar társadalom s a haza javára ezentúl is még sokáig folytathassa.

Tagtársi üdvözléssel

Batthyány Tivadar gróf, elnök.

Az éljenzéssel fogadott üdvözlő távirat felolvasása után Fetter Géza vasuti főfelügyelő h. üzletvezető köszöntötte a jubiléumot szép beszédben.

Kabdebó János dr. emelkedett az üdvözlő szavak után szólásra és meghatva mondott köszönetet azért a kedves és meleg ünnepeletésért, amelyben részesítették.

— Harminckét éve — ugymond — mióta megkezdtem itt működésemet. Ez idő alatt mindenkor 3 szempont lebegett szemem előtt. A kötelesség, az igazság és a becsülethez való ragaszkodás. Ezen az uton haladva mindent elkövettem, hogy szenvedő embertársaim sorsán segítsék. Igérem, jövőben is az leszek, aki eddig voltam. (Szünni nem akaró zajos éljenzés és taps.)

Kabdebó dr. beszéde végén 100 koronát ajánlott fel a vasutasok árvaház alapja javára.

Szellemes pohárköszöntőben üdvözölte a jubiléumot Sztankovich Miklós üzletvezető, míg Kronstein Vilmos dr. versben köszöntötte, Bodrogi Károly, Vas dr. és számosan beszéltek még.

A lakomán résztvevők egész a késő éjjeli órákig a legjobb hangulatban együtt maradtak.

Rimes jegyzetek a hirrovathoz.

I.

Hol anyátlanokat takar be
A szeretetnek puha szárnya,
Mi lesz, mi lesz az árvaházból?
— Rendörkaszánya.

A közbiztonság lesz lakója
S ehhez kapuját méltón tárja:
Ez a beteg, esenevész jószág
Igazán árva.

II.

Oly nevet hirdessen a színlap,
Mit keresztlevél tanusít,
Ne legyen Kulcsika a Kulcsár
S nevezzék Annának Nusit.

Mert ha így terjed a becézés
Megérjük: várjunk egy kicsit,
Hogy színrehozzák Kató cárnét
S esetleg Harmadik Ricsit.

III.

Első lyukat bont a csákány
Az öreg hotel fején,
Épül a Lloyd nemsokára
A Három király helyén.

S mégis, az ügy változása
Csak kevés lesz. És pedig:
Hogy a három király mellé
Eljut majd — a negyedik.

R.

HIREK.

Negyvennyolcas ereklyék az aradi vársáncban.

A hadügyminiszter döntése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20

A várba vezető Maroshid építkezési munkálatainál — mint azt többször megirtuk — szükségessé vált egyik vársánc lebontása. Ez meg is történt a nyár folyamán. Az ásatások során a munkások a sánc árokban a várat ostromló szabadsághősök által használt lövegeket és egyéb ereklyéket találtak.

Emlékeztet, hogy a katonai kincstár képviselője, Gerhauzer Zsigmond ezredes akkor lefoglalta az említett kincstár részére az ereklyéket, dacára annak, hogy az építkezést vezető Kubicsék Rezső mérnök a város igényét jelentette be. Gerhauzer katonákkal elvitette az ereklyéket és azok felkerültek a bécsi hadtörténelmi muzeumba.

A tanács felrt Schönaich Ferenc közös hadügyminiszterhez és kérte, engedné át a város történetével összefüggésben álló nagy idők emlékére figyelmeztető tárgyakat az aradi ereklyemuzeumnak. Egyszersmind a magyar királyi pénzügyminiszterhez is fordult ily értelmű kéressel, mert a vársánc a pénzügyi kincstár területén állott.

A hadügyminiszter a kérelmet teljesítette és erről a pénzügyminisztert értesítette.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter ma érkezett leiratával ezt tudtára adta a polgármesternek, aki megkereste Tóttóssy Géza kincstári ügyészt és kért, hogy intézkedjék az ereklyék átadásáról.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 21-én az időjárás: változékony, szeles, hűvös, keleten sok helyütt csapadék.

— Berényi Gedő aranymiséje. Berényi Geleon kiérd. minorita rendi tartományfőnök, aki mint tanár, sok éven át vezette Arad akkori ifju nemzedékét, melyből a haza és a város annyi jelese vált ki, holnap délelőtt 10 órakor tartja aranymiséjét. Az ősz főpapot Lakatos Ottó dr. rendfőnök fogja az oltárhoz vezetni. Az ünnepi beszédet a jubiléus egykori növendéke, Fehér Alfréd házfőnök mondja. Az Istenáldó mise végén a pápai áldást fogja az aranymisés lelkész kiosztani.

— Az iskolák megnyitása. Az aradi elemi iskolák megnyitására vonatkozólag Variassy polgármester ma ezt az értesítést adta ki: Mivel a tiszti főorvos 1556 909. sz. jelentése szerint a difteritisz betegség a 6—14 éves gyermekek között annyira csökkent, hogy a tanítás ismét megkezdhető: ennek folytán az Aradon lévő összes elemi iskoláknak 1909. évi november hó 23. átlól (kedd) leendő megnyitását elrendelem és megkeresem az összes községi, állami és felekezeti elemi iskolák igazgatóit, illetőleg gondnokságát és iskolaszékeit, valamint az aradvárosi iparosiskola gondnokságát, hogy a tanításnak folyó évi november hó 23-án való megkezdése tárgyában a szükséges intézkedéseket haladéktalanul tegyék meg.

— Házasságok. Fényes esküvő volt ma Aradon. Szigethy Béla jószágigazgatósági hivatalnok esküdött kászoni impérfalvi Bene Máriával.

Lokaicsek Bonifác tanító ma vezette oltárhoz Aradon Galiszer Zsófia tanítónőt.

— Uj nagybirtokos. Laebne Hugó orsz. képviselő, az Aradmegyei gazdasági egyesület volt igazgatója megvette néhai Pogány Lajos orsz. képviselő szemerei birtokát 316000 koronáért.

— Teázás a szegényekért. Valóban bámulatos és eléggé nem dicsérhető az a buzgalom, amelylyl az Aradi Jótékony Nőegyesület az akcióját folytatja a szegények érdekében. Az elmúlt esztendő kiváló sikerü teadélutánjait az idén is felelevenítik és december 8-án megtartják a Központi vendéglőben az első teazsurt. Az eddigi zsurok szinte felejthetetlen emlékként élnek az aradi közönségben. A rendezést végző urinők fáradalma bizonyára nem lesz sikertelen most sem, mert az idej teazsuroknak is gazdag eredményük lesz.

— Sztrájk egy ipariskolában. Szegedről jelentik: A szegedi állami felső ipariskola 46 növendéke kedd óta sztrájkban áll. A diákok memorandumot adtak át a tanári karnak, melyben közlik, hogy az előadásokról azért maradnak el, mert Mórítz Ferenc művezető állandóan goromba velük szemben. Az igazgató kijelentette a növendékeknek, hogyha nem jelennek meg az előadásokon, őket az intézetből kiléptetteknek tekintik és irómaikat átvehetik. Mindaddig azonban egy diák sem jelentkezett az iratokért, sőt esküt tettek egymásnak, hogy amíg Mórítzot nem bocsátják el, addig sztrájkolnak. Az igazgató ekkor magához rendelte a diákok szüleit és kérte őket, utasítsák rendre fiaikat. A diákok azonban nem engednek és a sztrájk még mindig tart.

— Városi tisztviselők tisztelgése. A fizetésrendezési javaslat közgyűlési elintézése alkalmából Arad város tisztviselő kara elhatározta, hogy mindazoknál, kik a javaslat készítésében részt vettek, köszönetük és hálájuk lerovása céljából tisztelgnek. Megjelennek a szervező bizottság tagjainál, továbbá Varjassy Lajos polgármesternél és Kilényi János főszámvevőnél, hogy a nagy munkáért a tisztikar elismerését tolmácsolják. Holnap délelőtt keresik fel Barabás Bélát, Müller Károlyt, Mülek Lajos dr.-t, Nesnera Aladárt, Fetter Gézát, Szathmáry János törvényhatósági bizottsági tagokat.

— A humoros tolvaj. A bécsi esküdthíroság a minap tárgyalta Beck Armand huszonnyolc éves artista ügyét, akit rajtaértek, amikor egy kereskedő kocsiját el akarta hajtani. Beck Armand már ismétlően adott dolgot a bíróságoknak. Ezy izben éjfélt után egy órakor megjelent a Burgban és bebocsátást kért a királyhoz, mert aminet mondotta, sürgős köz.eni valója van. Természetesen örültek nézték és tartóztatták. Csak később derült ki, hogy Beck csak azért rendezte éjjeli látogatását a Burgban, mert két nappal előbb lopást követett el és elakarta hitetni a bírósággal, hogy elmebajos. A tegnapi tárgyaláson ismét határozottan tagadott.

— Az egész dolog csak az ügyészség misztifikációja, mondotta zajos derűtség között.

— Az elnök: Hogy érti ezt?

A vádlott: Az ügyészség, hogy ugy fejezem ki magamat, autoszuggestió hatása alatt áll. Lopásnak nevez olyasmit, ami nem lopás. (Derűtség.)

Az esküdtek mindazonáltal bűnösnek mondták ki a vádlottat, mire a bíróság két évi súlyos börtönrre ítélte.

— Az aradi veszthely megváltásáról. Abból az alkalmából, hogy a M. kir. államva-utak gépgyára munkásainak irodalmi és művelődési köre ötszáz koronát helyezett létbe a veszthely megváltása javára, Barabás Béla dr. orsz. képviselő a következő levelet ízte a kör elnökségéhez: Tisztelt Barátaim! Az én lelkemet mélyen meghatotta az Önök egyetemes cselekedete s az az önkéntes áldozatkészség, a mely dicséretes példaként nyilatkozott meg. A kerges tenyerű munkásnak, a kis embereknek szívében élő honfiai lelkeseéstől tanulhatnának nagyon sok n azok, a kik önynyen élnek s bőven élvezik az anyagi jétet. Az Önök garasai és fillérei azért bírnak egy erkölcsi értékkel, mert azokat önmagutól, családjuktól vonták el, hogy szívük szeretetének áldozatlángja ott világítson a haza oltán. A szent ügy nevében halásan köszönöm az önök szép és jelentékeny adományát. Istennek áldása kísérje további tevékenységüket s az aradi vértanuk szent szelleme árássa el lelküket, családjaikat, otthonaikat. Ez a szellem egyesítsen mindnyájunkat a hazának szeretetében. Ezzel kapcsolatban tudatom, hogy a szentelt földnek megvétele még ez év folyamán fog eszközöltetni, mert csak eddig terjed az általam kieszközölt elővételi jog. Az egész összeg ugyan még nincs együtt, de a hiányzó részt Arad város tanácsa kölcsön útján fogja még e hó folyamán beszerezni. Szükség van tehát minden rendelkezésre álló összegre. Ugyanazért azon riszteletteljes kérést intézem az elnökséghez, hogy az 500 koronát készpénzben Arad sz. kir. város tanácsának még e hó folyamán beküldeni sziveskedjenek. Ezek után újból hangsúlyozom halás köszönetemet és elismerésemet nemes cselekedetükért, maradván hazafias üdvözlettel öszinte barátjuk. Barabás Béla dr. orsz. képviselő, az aradi 13-as bizottság elnöke.

A tizenhárom vértanu kivégzési helyének megváltására befolyt adományok: Eddig befolyt 57158 korona 22 fillér, Bátorkeszi község 10 korona, Öttevény község 5 korona, „Ellenzék” szerkesztősége Kolozsvár. Egy fürdőutcai társaság adománya 20 K. Máriaradnai olvasókör 11 kor. 20 f. Kovalik János járásbíró Trsztena 10 K. 90 f. Losonczy Antal tanító Obedse 67 kor. 40 f. Nagyszombati függ. és 48 as kör 14 K. Püspöknapásd község 3 kor. Nagyzerind község 50 kor. Márkusfalva 11 kor. 25 f. Pongrácz Zoltán jegyző Zalavár 12 kor. Soproni Kerékpáregylet „Sempronia” 5 kor. Szany község 2 kor. Összesen 57379 kor. 97 f.

— Az aradmegyei vadászatok vége. József főherceg és fenséges vendégei ma befejezték a vadászatokat s este Budapestre utaztak Kisjenőről.

— Halálozás. Weisz Mór aradi lakos 73 éves korában e hó 19 én este elhunyt. Temetése 21-én vasárnap délután 1/3 órakor a Flórián-utca 14. számú házból izr. sirkertbe lesz. 4333.

— Halálos elgázolás. A kisjenői pályaudvaron Krisán Mihály vasuti napszámot tolatás közben a mozdony elgázolta. Krisán sérülései következtében nyomban meghalt. Az aradi királyi ügyészség megindította a nyomozást, mivel a szerencsétlenséget gondatlanság idézte elő.

— Lelőtte a gazdája fiát. Szomoru Mihály, Szomoru Gergely gáji birtokos 12 esztendő fia tegnap este, míg szülei a városban voltak, Balog Pál nevü béresükkel időtöltés közben a rablókról beszélgettek. A béres levette a falról Szomoru vadászfegyverét, a fiúnak pedig egy revolvert adott a kezébe és egymásra céloztak, mintha rablók lettek volna. A fegyver Balog kezében elsült s a fiu a lövéstől találva, a földre esett. A béres a fegyvert eldobva, a fiúnak a szomszéd tanyán lakó nagyatyjához szaladt s ezzel együtt kocsin a közkórházba szállították. A súlyosan megsebesült gyermek vallomása szerint sem neki, sem a béresnek nem volt tudomása arról, hogy a fegyver töltve volt. A revolverben nem volt töltény, a vadászfegyver is csak véletlenül volt kézuél, mert Szomoru rendszeren el szokta zárni.

— A megszűnő érettségi vizsga. Irtunk már arról, hogy a kereskedelmi iskolákban a három éves tanfolyam helyett négy éves tanfolyamokat rendeznek be. E nagyfontosságú reformról Kirchner Béla főigazgató a következő érdekes adatokat írja:

Az Országos Ipari és Kereskedelmi Oktatási Tanács kebelében az oktatási és gyakorlati szakferfiak többségének véleményéből alakult ki a kereskedelmi iskolák reformja. A nevezett tanács útján a gyakorlati élet köréből 158 an, pedagógusok közül 52-en, összesen tehát 210 en nyilatkoztak véleményét a reformra. A vélemények közül jelentőségénél fogva külön kiemeljük Sztényi József államtitkárét, kimint a tanácsnak másodelnöke, szintén a kereskedelmi iskolának négyéves tanfolyama s az érettségi vizsgálat megszüntetése mellett foglalt állást Európaszerte mozgalom indult meg — ugymond — e vizsgálat megszüntetése iránt, mely semminemű garanciát nem nyújt az ifjuság jövőjére nézve, viszont azonban a szerencsétlenségek egész sorozatát okozza, pusztít ifjaink között, melyet serdülő korában állandó izgalomban tart. De fontos ok e vizsgálat megszüntetésére az is, hogy az utolsó tanévben az egész tanrendet megzavarja, holott ez az év tulajdonképpen arra való, hogy átmenetet közvetítsen az iskola és gyakorlati élet között és az ifjuság ítélőképességét élesítse. Még nagyobb anomália nálunk az is, hogy a tizhónapos női kereskedelmi tanfolyamokon érettségi rendszerű vizsgálatot terhelik a növendékeket. Véleményünk szerint semmi helye nincs érettségi jellegű vizsgálatnak gyakorlati pályára előkészítő alsó, vagy középfokú szakiskolákban, mint a hogy ily vizsgálat az ipariskolákban sincs. Így van ez legtöbb helyen másutt is. Kivétel számba jöhet az az állam, a melynek szakiskoláiban érettségi vizsgálat tartatik. A szomszéd Ausztria kereskedelmi és ipariskoláiban sincs. A nélkül azonban, hogy további külföldi példákra mutatnánk, csakis hazai érdekeink szempontjából jegyezzük meg, ha ezentúl kereskedelmi iskoláink négy osztályúak lesznek, már ezért is megokolt és méltányos az érettségi vizsgálat mellőzése. Legalább ezzel kell ellensúlyozni azt a terhet, a mit a negyedik év az érdekelt szülőkre és tanulókra ró.

— Közraktár Aradon. Régeen érzett szükség létesít most Aradon egy életképes közigazgatási vállalatot. Az Aradi Ipar- és Népbank, Kintzig János és Tagányi Sándor szerepelnek mint alapítók annál a vállalatnál, mely Aradi Áru- és Terményraktár-Részvénytársaság cég alatt ötszáz ezer korona alaptőkével alakul. Oly nagy az érdeklődés eme vállalkozás iránt, hogy — eddig jöllehet a részvényjegyzési felhívás csak lapunk mai számában jelenik meg, — 347 ezer korona máris jegyezve van és így nagy tulajgyezés várható. A raktárépület az oda forduló feleknek igen alkalmas helyen, a vasuti állomás mellett épül. Az Aradi Ipar- és Népbank ezzel az alapítással a város gazdasági életében fontos intézményt létesít, mely nagy környék érdekeit fűzi Aradhoz.

— Birtokcsere. Aradon az elmúlt hét folyamán a következő birtokcserek történtek: Horváth Imréné eladja az aradi 306. számú tjkvben felvett Kiss utca 5. számú házat 17.500 koronáért Szokoly Sándor és nejeének. — Bellik Sándor és neje eladják az aradi 1613. számú tjkvben felvett E.-Választó utca 65. számú házat 2140 koronáért Nagy Miklós és nejeének. — Bordás István és neje eladják az aradi 421. számú tjkvben felvett Desseffy-utca 13. számú házat 6700 koronáért Moldován Máriának.

— Schumann Gyula gyógyszerész gyomorsója 30 év óta a legkiválóbb birnek örvend mint diätikus gyógyszer, amelyet számtalan elismerő levél bizonyít. Azonnal és megbízhatóan hat emésztési zavaroknál, gyomorrontás, bőfűgések stb. ellen, úgy hogy igen széles körben mint régi ismert házi szer megbecsülésnek örvend. Ezen kiváló hatás a kitűnő összetételnek köszönhető. Ára dobozonként 1 k. 50 f.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban november 20-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Kardos Antal szabómesternek Lőrinc nevű fia, Sturm Károly nyomdásznak Erzsébet nevű leánya, Jung Jakab szabónak Irén nevű leánya, Szabadai József bérkocsisnak András nevű fia. Meghalt: Ligeti Antalné 47 éves pályafelügyelő neje, Weisz Mór 73 éves kereskedő, Boxena Bastyr 5 éves leány. Gábor Béla 25 éves gyári munkás. Házasságot kötött: Csabai Pál lovász Becze Rózával, Bodea Demeter napszámos Herle Hajnalkával.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— Perzsa szőnyegraktáramat a Neuman-palotában Széchényi-utcai oldalon megnyitottam. Szíves pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarcz Zsigmond. 3811

— „Nádlér-féle Hófehér“ hódít az egész világon. Kapható Vojtek és Weisz droguerijában Aradon. 4271

— Tánciskolai új tanfolyam. F. évi december hó 1-én a városligeti vendéglő nagytermében új táncanfolyamot nyitok, melyre a t. szülők és az ifjuság figyelmét tisztelettel felhívom. Tandíj 12 kor., ismétlőknek 6 kor., egyes lekedij 60 fillér. Beiratkozni lehet már a mai naptól kezdve lakásomon, Boros Béni-tér 2. sz., a Bányász-vendéglőben, vagy tánciskolámban a ligeti nagyteremben kedd, csütörtök és szombat esténként, 8 órától 11 óráig a tanítás alatt. A tisztelt közönség szíves pártfogását kérem, tisztelettel Égető János, okl. táncitanító, Aradon. 4822

— Szabó-féle pármái ibolya szappan a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes illata s bőrpuhító üdítő hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Ha igazán finom szappannal akar mosdani, felesleges, hogy drága külföldi szappant vezen. Egy darab 70 fill., 3 drb. 2 kor. Készíti Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hánzu Nesztor és Hegedüs Gyula cégeknél. 3943

— Kobrak cipők legjobbak a világon! Csak Lányi Marcellnál a színházzal szemben, Atzél Péter-utca 1. kaphatók. 3884

— Uri hölgyközönség szíves figyelmét felhívjuk a Kelemen-féle legideálisabb Mágnes-créma szappan, puder és kézfinomítóra, mely Kelemen gyógyszerésznél Berzova, továbbá Aradon Vojtek és Weisz uraknál kaphatók. 4077

— Színházi látcsövek, szemüvegek, cvikkek, szoba- és fürdő hőmérők, bor és szesz fokozók, legszebb női bőrtáskák, pénztárcák, cigaretták és szivar tárcák, utazó bőröndök és berendezett utazó készletek, cocus lábtörők, cocus szőnyeg és fürdő gyékények legnagyobb választékban és legolcsóbb árban kaphatók Hegedüs Gyula üzletében, Aradon, Andrásy-tér 15. sz. 377

— Menyasszonyi kelengyék szolid, szakavatott kivitelben legelőnyösebben beszerezhetők Heim J. cégnél Arad, gróf Nádasdy palota, Szabadságtér 20. 3407

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnek és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz. 1942

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Sányi-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Radóifrakpart 8.

TARKASÁGOK.

*

(A felezett gyerek.) Kabdebó János dr.-t, a város közszeregetben álló Muki bácsiját ma este meleg ünneplésben részesítették. A banketten a jubiláns elmondott néhány visszaemlékezést ifjú korából.

— Amikor a régi Darányi-kórházban teljesítettem szolgálatot — mondta — egy szegény paraszt asszony a kis fiát behozta. Bélihurutja volt a gyermeknek és nem volt szükséges a kórházban való tartása. Orvosságot adtam neki és hazaküldtem. Szokás szerint megmagyaráztam neki, hogy mielőtt a betegnek beadja az orvosságot, jól rázza föl. Másnap kisirt arccal jött be a szegény asszony.

— Jaj orvos ur, maga megölte a gyerekeket.

— Én?

— Igen, meghalt a csöpp szentem. Reggel beakartam adni neki az orvosságot, de nem bírtam, mert meghalt.

Én különösnek tartottam a dolgot és kimentem megvizsgálni a halottat. A belei teljesen össze voltak rongálva.

— Mit csinált maga ezzel a gyerekekkel? — kiáltottam az asszonynak.

— Azt, amit a doktor ur mondott. Mielőtt beadtam volna neki az orvosságot, hát egy fél óráig összeráztam a kicsi szentemet.

*

(A mohácsi vész.) Egy tanítóolvasónk írja ezt a mulatságos gyermekhistóriát:

— negyedik osztályban a történelemből felletett a tanító. A kis Schwarczauf firtól ezt kérdezte:

— Mit tudsz a mohácsi vésszről?

A fia hallgatott. Látszott rajta, hogy semmit se tud a törökök pusztításáról.

— Na fiam, beszélj valamit a mohácsi vésszről.

A gyerek hebegett:

— A mohácsi vész... a mohácsi... kérem tanító ur, jobb erről a szomorú dologról nem is beszélni.

*

(A tiszta öreg ur.) Az egyik aradi fürdőben ma megjelent egy öreg, görnyedt hátú, hosszú szakállú bácsi a jegyet kért.

— Hogy egy fürdőjegy? — kérdezte alázatosan.

— Hatvan krajcár, — mondta a pénztáros kisasszony.

— Az nagyon sok. Az nekem drága, — sópáncodott az öreg ember.

— De ha ötöt vesz egyszerre, — biztatja a pénztárosnő, — akkor jóval olcsóbb.

Amire az ősz bácsi lemondólag legyintett és kifelé indult:

— Nagysága, én beteg öreg ember vagyok. Nem élek én még öt évig.

*

(Az uriház.) Fiatal, piperkőc szobalány állított be ma Aradon egy előkelő hivatalnok házához.

— Mit akar? — kérdezte az urinő.

— Én vagyok az új szobalány, — felelte a cseléd.

— Akkor vetközzék le és álljon munkába, mert nagyon sok dolog gyűlt össze.

Ebben a pillanatban három kis gyerek rontott elő a szobából és pajkosan kiáltottak:

— Megjött az új szobalány. Hála istennek, a mama nem lesz már olyan mérges ezután.

Az új cseléd haragosan fordult a nagyságához:

— Nagysága kérem, hány gyerekük van?

— Hat.

— Ejnye, — feleli erre a moderna szobalány — hiszen a cupringer azt mondta nekem, hogy uri házhoz szegődött el.

Harisnya-gyár eladó.

25 munkásra berendezve, flor finom áruk készítésére, megvevő kívánatára eladó, ki már több nagy vállalatot berendezett, az üzemből maradna és vezetné, esetleg vevőt alapos vezetésre betanítaná. Bővebbet: **Székely Mórné, harisnyagyár Békéscsaba.**

4266

ÚJ KÖNYVEK.

* **Fráter Lóránd** — nótás könyve újból forgalomba került. A Fráter-rajongók, ennek a Nótás könyvnek létrejöttét a Magyar Zeneműkiadó Társaság agilis titkáranak, Luria Arthurnak köszönhetik. A Fráter nóták természetesen nem szorulnak dicsőre, annál kevésbé, mert hiszen mindannyian ismerjük és szeretjük Fráter Lóránd abszolút értékű magyar dalszereményeit. A Nótás könyvben a szebbnél-szebb Fráter nóták vannak felvéve, többek között „Tele van a város akáca virággal.” A nagy népszerűségnek örvendő kiadvány ára 2 korona.

* **Gyöngye emberek.** Regény. Irta: Legioner. Jelen regénye az Egyetemes Regénytárban jelent meg. Egy fiatal magyar ember, Balogh István, a mindvégig érdekesen és sülusosan megírt regény hőse, kit könnyelműsége végre a francia légióba juttat. Itt azután tévedésből nevét az elesettek listájába veszik fel s itthon hagyott felesége újból férjhez megy egyik barátjához. Balogh István pedig megjavult, megkomolyodott s mikor leszolgálta idejét, dobogó szívvel lépi át a régi küszöbét. És akkor megtudja a lesújtó hirt. A remény azonban fölcsillan egy pillanatra Balogh István borongó lelkében. Felesége elvált második férjétől, kit ugyanaz az énekesnő kergetett züllésbe, ki Balogh bukásának is oka volt. De Balogh nem bírja elviselni a tudatot, hogy felesége már másé is volt. Ez a kétségbeesett lelkiküzdelem különösen erős tollal van papírra vetve s a regény legerősebb részei közé tartozik. Végül Balogh öngyilkossági kísérlete összehozza a két szerencsétlen, megtört lelket. Poétikus szemmel meglátott, hivatásos tollal megírt érdekes könyv a „Gyöngye emberek” s Legioner méltán megérdemli az elismerést, amelyet e regényével aratott. A vászonkötésű könyv ára 1 korona 20 fillér. Singer és Wolfner kiadása, Budapest VI. Andrassy ut 10.

* **Ujabb részletek Dörmögő Dömötör utazásáról** olvashatók Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb számában. Dörmögő Dömötör, a híres macsó most már megtanulja az autóbilt kormányozni s végleg elhatározza, hogy résztvesz a berlin-budapesti autóbilt-versenyben, hogy elnyerje az ötvétezer koronás díjat. Ezenkívül olvasható még a „Jó Pajtás”-ban Endrődi Sándor Csali meséje pompás versekben. Szőlősi Zsigmond keleti elbeszélése, Rákosi Viktor vidám elbeszélése, járás-kelés a nagyvilágban, Ördög a kályhában (vers, szép képpel), Benedek Elek regénye, szerkesztői üzenetek, rejtvények. A sikerült, kedves kepeket Tull Ödön és Markó Lajos rajzolták. A „Jó Pajtás” előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér.

* **Vidám könyvtár.** Ezzel a címmel sokatigéző könyvsorozat szerkesztésébe kezdett Tábori Kornél, akinek Székely Vladimir rendőrfogalmazóval együtt és külön is írt ciklusos könyveit a publikum szokatlan gyorsasággal kapkodta szét. Az első füzet címe: Humor a bűnben s ez teli van ötletes, kedves, a mellett tanulságos kis történetekkel, amelyek egy furcsa idegen világba kalauzolják az olvasót. Szellemes bevezetőt írt hozzá Szomaházy István. A másik füzet: Budapesti erkölcsök, hetven igazi humor szikrázó karcolat politikusokról, bohémekről, asszonyokról, gyerekekről, ravasz fiskálisokról és más alakokról. Amily változatos, épp oly kacagtató. A csinos külsejű füzetek nagyon olcsón, 50 fillérjével kaphatók árusítóhelyeken, valamint a könyvesboltokban és trafikokban. A vidám könyvtár előfizetési ára egy évre 7 kor. 20 fill., postaköltséggel együtt. (Szerkesztőség: VIII., József-utca 16-18.)

* **A „Fehérség.”** (Horváth Rezső könyve.) Egy, minden ízében modern novellakötet jelent meg Pécsen Horváth Rezső hírlapíró tollából „Fehérség” címmel. Nem bonyolult meseszöveg, hanem a modern ember, a mai író és az orfeum kulisszái mögött is fehérelkü énekesnő szerelme képezi a novella tárgyát. Olvasóink előnyösen ismerik a szerző nevét, nem kell tehát külön méltatnunk kiváló tehetségét, csupán arra a megjegyzésre szorítokozunk, hogy — noha különösen a szenvedélyeket rajzolja a pszichológus mélylátásával az olvasó elé — a „Fehérség”-nél többet várunk tőle, mert eddigi művei még ennél is szebb reményekre jogosítanak. A „Fehérség”, melyet „a Holnap íróinak” szeretettel ajánl a szerző, a „Pécsi Közlöny” kiadásában jelent meg izléses kiállításban. (Kapható Toldy Lajos könyvkereskedésében Budapest, Fő-utca 2. 1. koronáért.)

* **Kávésok, pincérek, kávéfőzők.** Közel hét esztendőn át elkeseredett harc dúlt Budapesten a kávéipari munkaadók és munkásai között. A vilongások nem egyszer nyílt színen, a kávéházakat látogató közönség szemelátára folytak le és még élénk emlékezetben vannak azok az ostromok, amelyeknek egyes munkaadók ablakai a közelmúltban ki voltak téve. A harc során két, sztrájk is volt és mindkettő a munkások vereségével végződött, különösen azonban az utolsó, amely a folyó év tavaszán zajlott le és amelyben a munkásságnak is már csak jelentéktelen töredéke vett részt. Ennek a harcnak a történetét írta meg Harsányi Adolf budapesti kávé, aki egyfelől mint munkaadó, másrésztől mint a munkaadók testületének egyik vezető embere, közvetlenül szemlélte és átélte az eseményeket. Részletesen, szinte pragmatikus hűséggel ismerte i a mozgalmak történetét kezdettől végig, de előadásában kerül minden személyes momentumot és bírálatában, amely erős szociális érzékre vall, mindenképp az igazságot keresi. Az érdekes könyvet, melyben igen gyakran a humor szikrái is fölcsillannak, érdeklődéssel olvashatják mindazok, akik a magyar munkás-mozgalom történetének egyik rendkívüli érdekes fejezetével megismerkedni óhajtanak, de tárgyánál fogva érdekelheti az a nagy közönséget is. A könyvet a budapesti kávésok szövetsége adta ki és darabonként 1 koronáért árusítja, a tiszta jövedelmet pedig a munkanélküli kávéházi alkalmazottak segítő alapja javára fordítja.

* **Tündérkirálynő.** Az Egyetemes Regénytár piros vászonkötésű gyűjteményében most jelent meg Eschstruth Natália gyönyörű regénye, a Tündérkirálynő. Olyan ez a regény, mint egy szerelmes szív csodaszép tavaszi álma. Finom, virágporszerű szerelmi regény, két szerelmes szív csöndes küzdelme önmagával és a társadalmi előítéletekkel egymásért. Két fiatal gyerek összetalálkozik az erdőben, az egyik komolyarcú kis diák, a másik akaratos, büszke lelkű kis bárókisasszony. És a gyerekszerelme gyönyörű, megható története t vábbszövődik, a két gyermek felnő és még mindig szeretik egymást, félig a múltban, félig a jövőben élve, mert a jelen közéjük áll és elválasztja őket. Egy tengerész-kadót nem pályázhat dús gazdag bárókisasszony kezére. De a szerelem megacélozza az akaratot, a tengerész fiatal korában szédületes pályát fut meg és most már nem külső, de belső, lelki akadályok állanak a szerelmesek közé. Az egyiknél a büszkeség, a másiknál az elkényeztetett gyermek makacssága, aki nem akarja bevallani azt, hogy meggonddalattal szavakkal bármikor is hibázhatott. A külső akadályokat még le lehet győzni, de ezt nem, mert ez láthatatlan. És Eschstruth regénye itt virtuoz fordulatot vesz. Csak a par. excellence regényíró tudja megtalálni azt a pompás, szinte egyedüli meg-

oldást, amelylyel ebben a regényben találkozunk és amely örökbecsűvé teszi Eschstruthnak ezt a művét. A vászonkötésű könyv ára egy korona husz fillér. Singer és Wolfner kiadása Budapest VI. Andrassy ut 10. szám.

* **Magyar socialismus** cím alatt Pataj Sándor dr. tollából politikai tanulmány jelent meg, amely fanatikus ellenzékiességgel és magyarsággal amellett kardoskodik, hogy a socialis eszmét a magyarság, és különösen a függetlenségi párt karolja föl és azt fejt ki, hogy a socialismus megfér a hazafisággal, sőt kell, hogy a magyar, különösen függetlenségi politika a socialis fejlődés tételeit elfogadja és magáévá tegye, másrészt a socialismus Magyarországon magyar legyen. Ezen, az eddigi nemzetközi socialismussal ellentétben álló elveket széles méderben tárgyalja, hangsúlyozva, hogy „aki az egész emberiség jóvoltáért dolgozik, az 19 millió magyarért is küzd, tehát ebben támogatandó” — másrészt a socialis eszmék republikánus vagy független államban könnyebben győzhetnek, mint abszolút vagy dualistikus államformák mellett, — tehát a socialistáknak támogatni kell a nemzetnek szabadságra való törekvéseit. A könyv ára 1 K. A szerző ezen munkájában kifejtett eredeti álláspontjának propagálására lapot is alapított, amely „Igazság” címen mint politikai haviszemle jelenik meg Zomborban. Ára egész évre 5 K.

* **Csemege Ujság** Nincsen az országban fűszer, csemege, gyarmatárú, déligyümölcs-kereskedő, kávé, vendéglős, fogyasztási és élelmiszeri szövetkezet, sőt háztartás sem, kinek ne volna érdeke azonnal megtudni mindazokat az állandó eseményeket, melyek e szakmában hétről-hétre előfordulnak. A szeptember 12-én Lenkei Zsigmond szerkesztésében megindult Csemege Ujság hű tanácsadója mindenkinek, hol szerezzék be jól és olcsón az összes élelmiszereket, hogyan őrizze meg azokat, hogyan szállítsa az árut stb. Minden élelmiszeri kérdéstről kimerítően, szakszerűen, tanulságosan tájékoztat ez a hézagpótló szakújság. A szakma összes művelőinek nélkülözhetetlen ez a lap. Előfizetési ára újévig 3 K. Címe: Budapest, VIII., Sándortér 4.

ANGOL-KÓR

tönkre fogja tenni az Ön gyermekének egészségét, ha nem tesz ellene gyorsan valamit.

SCOTT csukamájolaj EMULSIÓ-ja

megszünteti az angolkórt, megerősíti a csontokat és egészséges hússal borítja azokat.

Azonfelül — és ez az, amit tapasztalt szülők teljes értéke szerint meg tudnak becsülni, — semmi nehézséggel nem jár a kis szenvedőt rábírni arra, hogy a

SCOTT-féle EMULSIÓ-t

bevegye, mert kellemes, tejfelesze van. A gyermek megemésztí, még ha a tejtől undorodik is.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni!

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Bárki meggyőződést szerezhet arról, hogy csakis

Kilényi C. és Társa

kék golyóhoz címzett áruházában

József főherceg-ut 11. szám alatt

szerezheti be legelőnyösebben mindennemű nő ruhaszövet, barchet, vászon, kész fehérnemű és trickó áru szükségletét.

4156

Kérünk próbavásárlást eszközölni.

Legalkalmasabb

karácsonyi és ujévi ajándékoknak

reték, tükrök és dísz tárgyak a leg kecsőbb gyári árakban kaphatók nagyban és kicsinyben.

Kitünő tisztelettel

ÖZV. SÜTŐ-JÓZSEFNÉ,

ajánlom ujonnan felszerelt üzletemben, ugymint: üveg és étkező, kávé, tea, mocca készletek, lámpák, alpacca és china ezüst tárgyak, modern képke-

ARAD, Forray-utca 2c. szám.

Városi és megyei telefon 478. sz.

Telefon 646. és 259. sz.

A téli tüzelőfa szükséglet beszerzésére ajánljuk a t. favásárló közönségnek, hogy saját érdekében tűzifa szükségletét nálunk vásárolja, mert I. osztályu cserhasáb, I. és II. osztályu bükkhasábfa. csar és bükkdorong tűzifa nálunk a legolcsóbban és legtömörebb árban kapható.

Fuvarosok, fűrészelők és hasogatókról szívesen gondoskodunk.

Isztelt vevőink kívánságára a fát felaprítva is házhoz szállítjuk.

Gróf Zselénszky zimbrói erdőkezelőség tűzifaraktára
Arad, Nagyváradi-ut 12.

38/7

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 20

Amerika i el magasabb. Kínálat korlátolt, vétel kedv hiányzik, gyenge, üzletelen.

Arak 50 kilónként számítva:

Dél sariát	2 órai sariát
------------	---------------

Tengeri 1910. májusra	6.72-6.73	6.72-6.73
Zab 1910. áprilisra	14.04-14.05	14.05-14.06
Zab 1910. áprilisra	7.55-7.56	7.55-7.56
Ross 1910. áprilisra	10.14-10.15	10.14-10.15
Buza 1910. októberre	11.74-11.75	11.75-11.76

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	666
Magyar hitelrészvény	778

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. november 20.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új	13.40-13.50
76	13.50-13.60
77	13.60-13.70
78	13.70-14.80

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos új	13.35-13.40
Ross új	9.10-9.20
Árpa új	6.40-6.50
Zab új	6.80-6.85
Tengeri régi	5.40-5.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 20. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammos felül súlyban — fillérik: közép páronként 400-400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérik: fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 146-148 fillérik; fiatal közép páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban 146-148 fillérik; kőnavu páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 146-150 fillérik.

Sertéslétszám: november hó 17. napján volt készlet 24053 darab, november 18. napján felhajtott 26 darab, nov. 18. napján elszállított 369 darab, november 19. napjára maradt készletben: 23.710 darab. A bizott sertés üzlet irányzata élénk.

A legjobb kutya-lepény

volt és marad a

Fattinger-féle kutya-lepény,

a mely az összes típusok közül a legjobb összetételű és tápanyagban gazdag. — 50 kg. 23.— K. 5 kg: bórmentve 3.20.

Fattinger-féle Puppy-Bisquit

külyök-kutyák részére. 50 kg. 26.— K. 5 kg. bórmentve 3.50 K. Árjegyzékét bórmentve küld:

POLSTERER H.

(Fattinger szabadalmazott kutya-lepényének és baromfitápszereinek gyára)

WR. NEUSTADT (Bécs-Ujhely.)

300 nál több első díj. 5914

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Amatőröknek. Felkérjük mindazon amatőr fényképezőket, akiknek valamely aktuális eseményről sikerült felvételeik vannak, sziveskedjenek azokat kiadói hivatalunkba beküldeni, az Aradi Közlöny képes nagy naptárában való reprodukálás céljából.

Összes vidéki levelezőinknek. Sziveskedjenek községükben található mindennemű állami hivatalok hivatalnokainak névsorát lehetőleg rögtönösen közölni kiadói hivatalunkkal. Sziveskedjenek ezenkívül a községi elöljáróság névsorát, az ottani pénzügyintézetek tisztikarát, egyesületek, kaszinók, ösvetkezetek tisztikarát velünk közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakezelő nevét, az iparvállalatok és tulajdonosaik felsorolását szintén sürgősen kérjük.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simenyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett)

Műsor 1909. november 21-én, vasárnap.

1. Érdekes olvasmány. Nevettető. — 2. Trollhättan. Látványos. — 3. Nevetőgörcs. Humoros. — 4. A hű Be lo. Kétkép. — 5. Szobacica a kaszárnyában. Kacagató. — 6. Szép Dolores. Dráma. — 7. A szabakai gyilkosság. Hőverda Mariska. Szenzáció.

Előadások délután 2 órától kezdve.

Utolsó előadás kezdete este 10 órakor.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázsda.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1909. évi november hó 21-én:

Délután 3 1/2 órakor kérsékelni helyárakkal:

A lilium.

Színmű 4 felvonásban. Irták: Pierre Wolff és Gaston Levrux. Fordította: Heitai Janó.

SZEMÉLYEK:

De Maigny gr. Keszler E.	Christiane	Kápolnay J.
Chabreloche Varnay Jenő	Odette	Novák Irén.
Arnault Dely Lajos.	Denise	Harmath J.
Gerard Beregi S.	Cernay	Ditroi Mór.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 9 órakor, rendez helyárakkal

B. bérlet.

B) bérlet.

Szineezvér.

Operetta 3 felvonásban. Irták: Stein Leó és Lindau Károly. Fordította: Mérei Adol. Zenét szerzette: Eysler O.

SZEMÉLYEK:

B ank Tótiás Polgár S.	Ladányi N. Ill D. össy Nusi.
Alfred, fia Beregi S.	Ladányi, atyja Varnay Jenő.
Sil emann Kulcsár L.	Dr. Clusius Boda Ferenc.
Bethulia ne e Benkőne.	Vendel, portás Szabó László
Mia, a lányok Zalay Margit.	Jean Szabó Lajos.
Tore li B. Szabó J.	Kati László Btál.

Kezdete este 7 és fél órakor.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
ÜDÍTŐ-GYÓGYIT

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainak, húgykő és fűvészkő ödéménél, a legutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál: kiünő hatásának bizonyult.

Orvosiilag ajánlva. — Aradi főlerakat POLLÁK JÓZSEF cégnél, József főherceg-ut 11. 5/51

NYILTTÉR.*

SZULTÁN FORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyi összetételük következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségeknek, csúszos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 22. Kútkezelőség: EPERJES.

Főelárusítók Aradon: Dür Gusztáv, a városházzal szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268. Fejér Gyula, telefon 71. sz. 8751

Őszi időnyre dusan felszerelt ERNYŐRAKTÁRÁT

a legolcsóbb minőségtől a lefinomabb kivitelig, a legszolidabb kiszolgálás mellett ajánja

MERKLER SOMA

Temesvári ernyőgyár gyári fiókja, Andrassy-tér 20. szám.

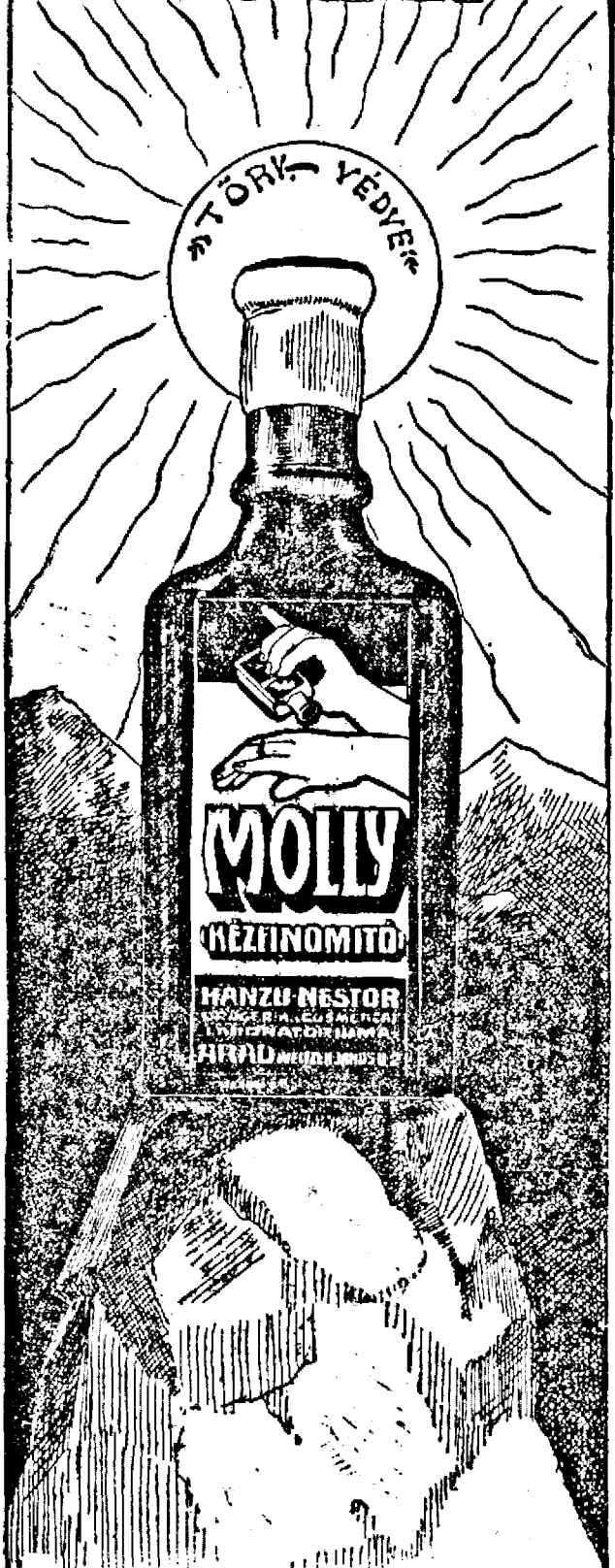

Javításokra és áthuzásokra szakszerűen berendezett műhely. Kizárólagos őrs raktár. Francia P. D. jegyű.

MELLFÜZŐKÉNY.

3802

MOLLY!

3 NAP ALATT!
bársonypuha és habfehér kezei lesznek, ha a "MOLLY" kézfínomítót használja. ::

Előkelő vegyészek és kozmetikusok igazolják, MOLLY kézfínomító a jelenleg a legelőkelőbb kézfínomító szere. Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár és szétküldés:
HANZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

ARAD, Weitzer János-utca 2. sz.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.

Telefon 394. sz.

Telefon 394. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1909. november hó 20.

Keresünk:

Aradra: elsőrendű rövidáru nagykereskedés részére 2 jó megjelenésű, szakavatott segédet, továbbá 1 parasztrófiót és 1 irodai gyakornokot.

Vidékre: 3 fűszer, rőfös és rövid, 2 fűszer és rövid, 2 rőfös, 2 férfi és női divat, 2 vas és fűszer és 5 vegyes szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet és 2 tanoncot.

Alánlunk:

2 férfi és női divat, 7 fűszer és csemege, 4 vegyes, 1 vas és fűszer és fűszer és rövidáru szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,

titkár.

321

igazgató.

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és az uri közönséget értesíteni, hogy fiam Németország, Anglia és Franciaország legelőkelőbb

szabászati akadémiáin okleveles kiképzést nyerve

és ízlését tanulmányai közben fejlesztve, üzletben prakszist megkezdette. Így tehát módomban van a legújabb párisi és londoni divatszabás szerint minden kivitelű

uri öltönyöket

gyorsan és pontosan készíteni.

Szíves további pártfogást kér

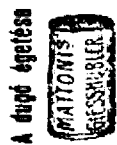
4226

kitünő tisztelettel

Márton Jakab.

Számtalanszor bevált

MATTONI FELE
GISSHÜBLER
SÁVANYUVIZ

húgyhomoknál és
húgygyulladásnál,
mint a húgysavval
megkötő szer.

POPOFF
a legjobb TEA a világon

Aradon kapható: Vojtek és Weisz drogeriájában.

5855

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

30,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Lengyel Menyhért: Taifun, Wilde O: A páduai hercegnő, Sebők Zs: Bajcsányi de Eadem, Mikszáth: Almanach, Borsszem Jankó naptára 1910. évre, X: Marica Németországban, Lewett Jeats: A tűzpróba, Williamson: A benzínó néni, Andrejew L: A vörös kacaj, Szomaházy I: Szilveszter testvér álma, A kétszívű Pethő, Tábori K: A levegő hősei, Hogyan repülünk? Krudy: Andrascsik örököse, Serényi-Visnya: A levegő meghódítása, G-dánvi Z Repülőgépen az északi sarkra, Sztáray I. grófnő: Erzsébet királyné kíséretében, Wells: Háború a levegőben, Dr. Bloch J: Korunk nemi élete, Móricz Zs: Hét krajcár, Balázs I: A becsület szanatóriumából, Viebig: Az alvó hadsereg, Krudy: A bűvös ereszény, O'Connor Eccles: Házassági sorsjáték, A műveltség könyvtára: A társadalom, A művészet könyve.

Nemethen: Ida Boy Ed.: Nieh's über mich Fischer W.: Die Freude am Licht, Kahlenberg: Spielzeug, Hartwig: Der blaue Diamant, Werner: Siegwart, Schöbert: Ich gehe meine Strasse, Schubert: Miserere nobis, Jerusalem, Else: Der heilige Skarabäus, Skowronek: Armer Hemer, Bernhard M: „Für wen?“ Bennet: Hugó, Manteuffel: Liebesopfer, Rittland: Von anderer Gnaden, Herzog: Hanseaten, Hirschberg: Die Villa des Gerechten, Diers: der alte Timm und seine Nachbarn, Strindberg: Entwweit — Einsam, Ohnet: Der rote Kurs, Schmidt Nikolaus: Dudelsacklieder, Ewers Heinz: Mit meinen Augen, Schnitzler: Die Frau des Weisen, Dunker Dora: Sie soll deine Magd sein, Schloemp: Die meschuggene Ente.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

A könyvek ulak és tiszták!

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsönkörbe

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsönköri díj havi 1 kor. 40 fill,
vagy füzetenként 14 fill.

Lehár: Der Graf von Luxemburg, Zerkovitz: Egy őszi napnak hajnalán... Szépen sietek? Weiner: De szép az élet, ha van bőven dohány! Ujra! Ujra! H: Musikalische Edelsteine, H: Goldene Leier, Sang u. Klang V. kötet, Eysler: Színészvér, Strauss O. Didi, Erbei Pista a gimnázista, Badicz: Hat mezőföld: népdal, Fall: Elvált aszszony, Zerkovitz: Csömp, Weisz Adél: Honi bu és Honi baj, Szohner: Cabaret induló, Pápai: Négy dal, Zerkovitz: Hastánc, Plaqueette.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése.

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon.

931

Telefon 885. sz.

Szénüzletünket jelentékenyen megnagyobbítva Andrássy-tér 14. sz. Hermann-palotából Boros Béni-tér 2. szám áthelyeztük.

A közeledő fűtési időnyre bármily mennyiséget akár azonnali szállításra, akár előjegyzésre a fűtési idény tartamára e hó folyamán

kedvezményes áron

eszközlünk s igen ajánljuk ezen önként nyújtott előnyt igénybe venni.

Becsés rendelményeit új irodánkban úgy mint eddig személyesen, levelező-lapon vagy

Telefon szám 139.

kérjük s jegyzünk figyelmes és gondos szolgálatainkról biztosítva, kitünő tisztelettel

Kneffel Károly és fia

szénnagykereskedése

Boros Béni-tér 2.

Kneffel-ház.

1451

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótlék

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult készvénye, és oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K.1.40 és K.2.- és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany országhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

3585

ELŐNYÉRE VÁLIK!

Ha a fehérneműt ezen olcsó árjegyzék után vásárolja

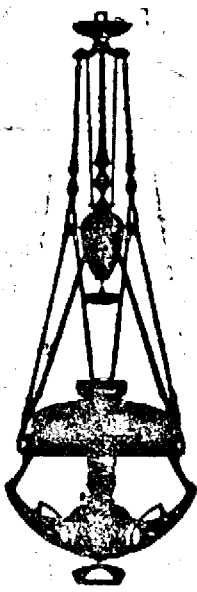
MÜNZ I.

evtizedek óta ismert cégnél ARADON.

I N G E K	Fehér ing, puha redős pique mell	kor. 2 60
	Fehér ing, puha redős selyem utánzat mell	kor. 4 40
	Fehér ing, puha redős angol pique mell	kor. 4 40
	Fehér smoking ing, angol kemény pique mell	kor. 5 20
H A R I S N Y A K	3 pár nyers vagy szines ker.	1 50
	3 pár divat esikés, remek színekben	kor. 1 70
	3 pár divat esikés, vékony cérna	kor. 2 90
	3 pár divat esikés, vékony gyapjú	kor. 2 90

351

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legujabb és legizlésebb üveg, porcellán és mosdókészletek. Nagy választék függő és asztali lámpákból.

Legjutányosabb forrás 2051 figurális dísz tárgyakból. Legjobb minőségű china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak, ugyszintén elsőrendű evőeszközök.

Képkeretekből

óriási választék, több mint 400 új izléses minta van állandóan raktáron.

FISCHER MÓR, Andrássy-tér 20. szám
Fischer-Elis-palota.)
Megyel és városi telefon szám 568.

!!! A mosás napja élvezet !!!

Persil

Modernes Waschmittel

Teljesen ártalmatlan! Chlor nem szükséges!
Egyszeri főzés után vakító fehérségű fehérnemű
Dörzsölés, kefézés, mosódeszka nem kell!
Megtakarítja a munkát, időt és pénzt! Aki egyszer alkalmazza, mindenkor használja! Egvedüli készítő Ausztria-Magyarországban VOITH GOTTLIEB, Bécs, III/1. 3427
Aradon kapható Vojtek és Weisz droguista cégnél.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű üveg a csatolt szalaggal (sárga papíron vörös fekete nyomással van ellátva.

Mindaddig felülmúlhatatlan!

A Maager W.-féle

valódi tisztított

Csukamájolaj

(hatóságilag védett kiadásban.)

sárga üvegenként 2 kor.
fehér 3 kor.

Maager Vilmostól
Bécs. 3-99

1869. óta Ausztriába és Magyarországra általános bevezetve.

Tanárok és orvosok előszeretettel rendelik.

Kapható a legtöbb gyógyszerertárban és drogueriában

Főlerakat és szétküldés Ausztria-Magyarország részére:

W. MAAGER, WIEN,
III/3., Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg üldöztetnek. Aradon kapható Gutori Földes Kelemennél.

Krausz Paulin

100.000 kötetes kölsönkönyvtára

magyar, német, francia és angol nyelvben minden jelentékeny ujdonság kapható. —

Kölsöndij egy óra K. 1.20, vagy kötetenként 8 fill. Vidékre külön megállapodás.

Németben beérkezett jeles szépirodalmi ujdonságok közül a következőket több példányban szereztünk be: 3231

Balledstrom: Der Jungfernturm.
Boy-Ed: Geschichten aus der Hansastadt.
Bourget: Herz und Handwerk.
Böhme: Rheinzauber.

Ebner-Eschenbach: Altweibersommer — Ein kleiner Roman.

Bernhard M: Die heilige Cäcilie.
Gersdorf: Idealismus oder Thorheit. — Ein Wille ein Weg.

Heimburg: Der Stärkere. — Wie auch wir vergeben — Auf Steinige Wege.

Hevesi Ludvig: Gut muntein. Neue humoresken.

Heyse Paul: Die Geburt der Venus — Gegen den Strom.

Herzog Rudolf: Die Wiskottens — Der Abenteuerer. Die Hanseaten.

Balduin Groller: Töte sie!
Kahlenberg: Spielzeug.

Klinkowström: Zweie lei Ehre.
Ohnet Georges: Der rothe Kurs.

Marni: Tagebuch einer Verliebten.
Mannteuffel: Liebesopfer. — Erneste.

Thomas Mann: Königliche Hoheit.
Kurz Isolda: Lebensflutzen.

Roda-Roda: Der Schnaps der Rauhtaback und die verführte Liebe. — Schumler Bumler Rossetummler.

Stratz, Rudolf: Für dich. — Wundes Wild. — Die armen Richen.

Schultze-Schmidt: Eine vergessene That — Fliessendes Wasser.

Tovote Heinz: Fräulein Grisebach.
Zobelitz Fedor: Die Johanniter. — Eine frivole Idee. Éva, wo bist du?

Vidéki megrendeléseket forduló postán elintézzünk. Divatlapok és folyóiratok. Tolnai világ lapja, stb, minden száma állandóan raktáron. Ifjusági iratok félárban. Alkalmi vételek remekművekben.

Kiváló tisztelettel

Krausz Paulin

kölsönkönyvtár, köny- és papirkereskedése Színház-épület,

TELEFON SZ. 511.

Feltűnő olcsóságok!

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

3103

Dacára a folytonos árak emelkedéseinek, alkalmat nyújtok a t. nagyérdemű közönségnek az alant elősorolt árukat **feltűnő, mesés olcsó árakban** nyújtani:

Angol Zefírek,
Kanavász,
Vásznak,
Chiffonok,
Asztalneműek,
Törülközők,

Segujabb Állasz barchettok,
Ágygarnitúrák,
Zsebkendők,
Férfi és női szövetek,
Zsinór és Piquet-barchettok,
Valódi Rumburgi vásznak,

stb., stb. szakmába vágó cikkek, míg ezen készlet tart.

MAUTNER R.

„OLCSÓ ÁRUHÁZA“ Hunyadi-utca.

Üzleti órák: reggel 7-től 12-ig és délután 2-től 7-ig.

Manicure

GRUBER ISTVÁN

Pedicure

uri és hölgyfodrász, uri, női és színházi parókakészítő
Aradon, a „Fehér Kereszt“ szállodaival szemben.

Hölgyek számára elkülönített helyiségben hajmosás.
Szárító géppel a haj 10 perc alatt száraz.

Hölgyeknek külön bejárat a Petőfi-utcai kapun.

Kész parókák, fonatok, fürtök, betétek nagy raktára

Elvállalok hajmunkát a legfinomabb kivittelig.

Telefon-szám 692. 2873

Shampoo

Ondulation

Pankota község vadászati joga

f. hó 28-án délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen hat egymásután következő évre

haszonbérbe adadni fog.

Kikiáltási ár évenként 410 korona.

Ehhez az érdeklődők azzal hivatnak meg, hogy a feltételek Pankota község jegyzői iratában az árverés napjaig megtekinthetők.

Kelt Pankota, 1909. november 12.

4212

Előljárásság.

 Alkalmi keleti szőnyeg elárusítás.

Régi és új Afganisztan Persia, Buchara, Schiras szőnyegek és javítások igen olcsóba lesznek üzletemben készítve és elárusítva.

Arad, Zrínyi-utca 1.

Tisztelettel 4129

Sukri Smirna
szőnyegkereskedő.

Csak 15 napig!

A TŰZIFÁNAK

hazaszállítása, felvágatása bajjal, kellemetlenséggel jár.

Mi házhoz szállítjuk Önnek a tűzifát, felapróztatjuk, ha nálunk fedezi tűzifaszükségletét. Olcsóbban jut a fához és kényelmesebben.

Elsőrendű száraz tűzifát szállítunk.

Tegyen egy kísérletet.

■ ■ Telefonszámunk: 275. ■ ■

Kiváló tisztelettel

VAS és TÁRSA

Tűzifa-telep: Nagyváradi-ut 11. szám.

Iroda: Boros Béni "C" szám.

Magyar kir. államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1909. október hó 1-től.

Arad-Budapest.						
Állomások	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Tvssz.	Szv.
	I-III.	I-II.	I-III.	I-II.	I-III.	I-III.
Arad	5-09	8-18	11-25	4-16	4-51	9-08
Sofronya	5-37		11-41		5-08	9-36
Kurtics	5-57	8-36	11-55	4-35	5-25	10-04
Lökösháza	5-53		12-10		5-44	10-32
Bánhidai major	5-51		12-16		5-51	10-38
Országút	6-02				5-58	10-45
Kétegyháza	6-10	9-00	12-26	4-58	6-08	10-46
Ujkigyós	6-11	9-01	12-34	4-59	6-15	10-51
Békés-Csaba	6-24		12-47		6-21	11-10
Békés-Földvár	6-35	9-19	12-59	5-17	6-32	11-21
Mezőberény	6-43	9-22	1-29	5-20	7-01	11-31
Gyoma	6-58		1-42	5-31	8-03	11-42
Mezőtar	6-57		1-44	5-32	8-04	11-43
Pusztapó	7-07	9-41	1-54	5-39	8-09	12-01
Pusztatevény	7-31	10-01	2-18	5-59	8-33	12-11
Pusztapó	7-36	10-08	2-25	6-04	8-38	12-17
Szajol	8-02	10-29	2-53	6-12	9-25	1-11
Szolnok	8-03	10-30	3-01	6-13	9-26	1-12
Ujszász	8-27	10-44	3-22	6-34	9-53	1-17
Tápiógyörgye	8-39		3-33		10-11	2-02
Tápiószele	8-52	11-00	3-47	6-48	10-21	2-12
Nagykátá	9-10	11-12	4-03	7-06	10-31	2-22
Tápiószecső	9-20	11-19	4-15	7-18	10-41	2-32
Tápióskút-Tápiószőlő	9-44	11-35	4-38	7-41	1-01	3-01
Mende	9-49	11-37	4-43	7-46	1-06	3-06
Gyömrő	10-08		5-02		1-22	3-22
Maglód	10-27		5-17		1-41	3-41
Rákóczi	10-51	12-06	5-43	8-04	2-01	4-01
Köbánya fel. p. u.	11-08		5-59		2-18	4-18
Budapest k. p. u.	11-22	12-29	6-11	8-32	2-32	4-32
	11-37		6-16		2-37	4-37
	11-46		6-25		2-46	4-46
	11-53	12-47	6-31	8-52	2-52	4-52
	12-17		6-55		3-16	5-16
	12-23		7-01		3-22	5-22
	12-30	1-15	7-25	9-06	3-46	5-46

Budapest-Arad.						
Állomások	Tv. sz.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Szv.
		I-II.	I-III.	I-II.	I-III.	I-III.
Budapest kpn.	ind.					6-00
Köbánya felső p. u.						6-10
Rákóczi						6-17
Maglód						6-44
Gyömrő						6-52
Mende						6-00
Tápióskút-Tápiószőlő						6-11
Tápiószecső						6-21
Nagykátá						6-41
Tápiószele						6-58
Tápiógyörgye						10-09
Ujszász						10-24
Szolnok						10-27
Szajol						10-50
Pusztatevény						11-09
Pusztapó						11-37
Mezőtar						11-48
Gyoma						12-02
Mezőberény						12-10
Békés-Földvár						12-33
Békés-Csaba						12-40
Kigyós						1-04
Kétegyháza						1-13
Országút						1-15
Bánhidai major						1-28
Lökösháza						1-38
Kurtics						2-05
Sofronya						2-17
Arad						2-34

Arad-Tótvás.						
Állomások	Gyv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Tvssz.
	Arad ind.	12-21	2-14	4-04	7-04	6-32
Glogovác		2-26	4-15		6-43	10-21
Csicsér		2-37	4-24		6-52	10-38
Gyomkúti Mened		2-49	4-37		7-05	10-51
O-Paulis		2-55				
Paulis		3-02	4-48		7-17	11-18
Baracska		3-07	4-53		7-22	
M. Radna (6)	12-55	5-15	5-01	7-49	7-29	11-46
M. Radna (1)	12-55	3-25	5-09	7-32	7-34	11-51
Milova-O.		3-38	5-24			
Konop		3-49	5-40		7-56	12-36
Barzova		4-06	6-03	8-09	8-12	1-06
Soborsin	1-50	4-48	6-55	8-32	8-55	2-12
Zám		2-09	7-21	9-01	9-20	2-51
Mar. Illye		2-35	8-10	9-24	9-59	4-02
Déva		2-58	8-49	9-50	10-39	5-15
Piski (6)	3-09		9-32	10-01	10-52	5-41
Piski (1)	3-16		9-37	10-13	11-07	6-00
Szicsváros		3-35	9-38	10-31	11-34	6-40
Alvincz (6)	4-06		10-30	11-03	12-17	7-23
Alvincz (1)	4-16		10-35	11-04	12-24	7-25
Gy. Radvány (6)	4-27		10-45	11-15	12-37	7-41
Gy. Radvány (1)	7-00		10-58	11-18	12-44	7-46
Tótvás (6)	7-25		11-25	11-37	1-10	8-21

Tótvás-Arad.						
Állomások	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Vv.
	Tótvás ind.	8-33	3-35	8-55	2-00	8-40
Gy. Radvány (6)	8-51	4-42	9-20	2-25	9-10	
Gy. Radvány (1)	9-01	4-44	9-21	2-30	9-15	
Alvincz (6)	9-09	4-44	9-22	2-44	9-23	
Alvincz (1)	9-18	4-44	9-23	2-48	9-28	
Szicsváros	9-28	4-44	9-24	3-34	10-35	
Piski (6)	9-37	4-44	9-25	3-57	11-02	
Piski (1)	9-46	4-44	9-26	4-12	10-17	
Déva	9-55	4-44	9-27	4-27	11-32	
M. Illye (1)	10-04	4-44	9-28	5-10	12-17	
Zám	10-13	4-44	9-29	5-45	12-51	
Soborsin	10-22	4-44	9-30	6-18	1-23	
Barzova	10-31	4-44	9-31	6-57	2-15	
Konop	10-40	4-44	9-32	7-15	2-33	
Milova-O.	10-49	4-44	9-33	7-28	2-43	
M. Radna (6)	10-58	4-44	9-34	7-41	2-53	
M. Radna (1)	11-07	4-44	9-35	7-54	3-03	
Baracska	11-16	4-44	9-36	8-16	3-13	
Paulis	11-25	4-44	9-37	8-39	3-23	
O-Paulis	11-34	4-44	9-38	9-02	3-33	
Gyomkúti Mened	11-43	4-44	9-39	9-14	3-43	
Csicsér	11-52	4-44	9-40	9-27	3-53	
Glogovác	12-01	4-44	9-41	9-40	4-03	
Arad	12-10	4-44	9-42	10-00	4-13	

Arad-Temesvár-Jézsefváros.				
Állomások	Szv.	Szv.	Vv.	Szv.
	Arad	6-15	12-17	4-48
Uj-Arad	6-25	12-28	5-04	7-21
Németh-Ságh	6-42	12-44	5-27	7-38
Vinga	6-55	12-56	5-58	7-55
Orczyfalva	7-06	1-07	6-08	8-06
Merczifalva	7-16	1-17	6-18	8-16
Szt. András	7-27	1-28	6-27	8-27
Temesvár-Jv.	7-44	1-45	6-44	8-44

Temesvár-Jézsefváros-Arad.				
Állomások	Szv.	Vv.	Szv.	Szv.
	Temesvár-Jv.	6-00	8-45	2-24
Szt. András	6-20	9-09	2-42	9-46
Merczifalva	6-33	9-27	2-56	10-00
Orczyfalva	6-44	9-42	3-06	10-10
Vinga	6-56	10-05	3-17	10-21
Németh-Ságh	7-11	10-23	3-30	10-33
Uj-Arad	7-28	10-47	3-47	10-51
Arad	7-49	11-00	3-56	11-08

(Utánnomás nem díjazatik.)

Érdeklődéseket teljesen ingyen ad a
kiadóhivatal:
József főherceg-ut 23. szám.
Telefon szám: 181.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra vonatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a
kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 23. szám.
Telefon szám: 181.

Ha az év végén minden szó egyszeri beírásának ára 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér. — Családot kereső vagy családnak ajánló apró hirdetés 20 szóig 60 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

Akinek

ismeretségi híján

házastársra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellérre, kertészre, kulcsárra, gazdaszoyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgárra, pénzeszterre, házmesterre, stb.-re van szüksége,

Aki

bérbeadni kíván

birtokeket, házat, vadászterületet, kocsit, lovat, halászatot, telket,

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát, üzletet, műhelyt, lakást, stb. vagy

Aki

mindeneket vétel vagy bérbevétele céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér célját, ha az

„ARADI KOZLONY”

kis hirdetési

rovatát használja.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstműveket ki-váltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Fürdőház

kisebb, jókarban levő, sürgősen kerestetik. Cím a kiadóban. 4312

Eladó

a Deák Ferenc-utca 42. szám alatt levő jól menő italmérés. Bővebbet ugyanott. 4314

Gazdának

ajánlkozik java korabeli férfi, a ki ispán nélkül is vezet gazdaságot 600—800 katasztrális hold birtok kezelésére vállalkozik. Kertes Demeter Zádoriak. 4267

Divánok, Ottománok

I. és II. rétü matracok, levarott szalmaszakok legolcsóbb bevásárlási forrása Reiner J. Gyula kárpitos és díszítőnél Lázár Vilmos-utca 1—2. 4277

Ócska billiárd-asztalokat

és ócska csontgolyókat bármely állapotban veszek. Ajánlatok post-restante Arad „Billiárd” küldendők. 4203

Lépesmész

teljesen beépített keretekben különként 1 kor. 60 fillér és pergett méz különként 1 kor. árban eladó. Előjegyzéseket szíveségből elfogad Meisl és Adler uri divat-áru cég Andrassy-tér. 4321

Üzletvezető,

ki fűszer, vas- és rövidáru szakmában teljes jártassággal bír és kellő óvadékkal rendelkezik, román nyelvet bírja, egy vidéki fogyasztási szövetkezethez kerestetik. Ajánlatok „Megbízható” jelige alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek. 4319

Luxenburg gróf,

Lehár Ferenc nagysikerű operettje 2 füzet 3 K.-ért kapható Ingusz I. és Fia zeneműkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 173

Szt. Eászló-utca 6. sz. ház

eladó. Értekezhetni ugyanott. 4313

Egy elegánsan butorozott

utcai külön bejárattal szoba, katonatiszteknek igen alkalmas a vár közelében azonnal kiadó. Cím a kiadóba. 4201

Csinosan butorozott szoba

előszobával, irodának is alkalmas, december 1-ére kiadó. Bővebbet Zrínyi-utca 5. 4286

Eladó üzlet.

Aradmegye magyar és román lakosságú községében egy 30 év óta fennálló nagyforgalmu, virágzó vegyeskereskedés 2 holdas telken épült modern házzal együtt más vállalat miatt azonnal eladó. Cím a kiadóban. 4281

Tolnai „Világújság”

számonként 24 fillér vagy bérletben összes kedvezményekkel, eredeti árban házhoz szállítom. — 100.000 kötetes kölcsönkönyvtáram minden jelentékeny új művel bővítvé. Krausz Paulin, Színházépület. 3241

Kiadó

Lovarda-utca 1. szám alatt egy raktárhelyiségnek vagy műhelynek alkalmas helyiség. Tudakozódhatni Krissán Sándor Tornya. 4249

Angol vagy német beszédet

vagy német keresk. levelezést tanít tökélyig postán, személyes érintkezés nélkül havi 8 koronáért Órfi nyelviskolája Aradon. 2511

Fiatal ember

kereskedelmi érettségivel, 8 havi irodai gyakorlattal, szerény feltételek mellett azonnali belépésre állást keres. Szíves megkereséseket F. Z. jelige alatt a kiadóhivatalba. 2344

Szenzációs zeneudonság!

Megjelent Fráter Lóránd nótás-könyve, mely csakis Fráter-féle közkedvelt és legújabb, szebbnél-szebb nótákat tartalmaz. E nótás-könyv 25 kor. értékű Fráter-dalt foglal magában s a gyűjtemény 2 koronáért kapható. Vidékre 2 K. 20 f. beküldése ellenében szállítom. Megjelent a Sang u. Klang 5-ik kötete is. Kerpel Izsó könyv-és zeneműkereskedése, Arad. 3911

Radnai-ut 10. szám alatt

levő új emeletes bérház eladó. 4191

Most jelent meg

Ronay Jácint János élete.

Írta:

Acsay Ferenc

főgymn. igazgató GYŐR.

Ara: 5 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Gartner Samu

villanyműszerész, kerékpár és varrógép szakszerű javítóműhely

Arad, Weitzer J-utca 2.

(Minorita-palota.) 3011

Értesítés!

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy jóhírnévként ör-vendő 4241

szücs üzletem

Szabadság tér 17. sz. alól, Hal-tér 13. sz. alá

helyeztem át.

Rendeléseket, javításokat, a legújabb divatnak megfelelően jutányos áron készítek, úgy nyári megóvást elvállalok. A n. é. közönség szíves pártfogását kérem teljes tisztelettel

Beregszász Lajos, szücsmester, Hal-tér 13.

Diamant Jenő

épület- és díszmű-bádogos.

Műhelye és kész áru raktára: Kazinczy-utca 1. (Polgári Húskolával szemben.)

Magyar-utca 10. sz. ház

a volt Horváth-féle korcsma-helyiséggel

sürgősen

kiadó.

Bővebbet Farkas Samu fűszerkereskedőnél, Gáj. 4209

Új női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLÓ

Arad, Szabadság-tér 1. sz. a.

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni újonnan megnyitott

női és férfi szabó műtermemre,

hol minden e szakmába vágó munkát legizlésebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik

Katona László, női és férfi szabó, Szabadság-tér 1. szám alatt. 2820

34747—1909. szám.

Hirdetmény.

Az 1909. évi október hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyi biztosság által küldött összeírású jegyzék 4 darab ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1909. évi november hó 16-tól számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségnek közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Cservenka János, Novotny Lajosné, Wohlgemuth Sándorné, Fuchs Emma, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségnek észrevételeket.

Arad, 1909. november hó 12.

A városi tanács.

Alapítási tervezet és aláírási iv.

Alulirottak Aradon

Aradi termény és áruraktár részvénytársaság

cég alatt részvénytársaságot alapítanak, mely mindaddig fennáll, míg a közgyűlés a feloszlást elhatározza, vagy míg a feloszlás törvényes okok miatt be nem következik.

A részvénytársaság célja, hogy közvetlen a vasuti indóház mellett raktárakat emeljen, ezekben terményeket és árukat bérfizetés mellett befogadjon, ezen árukat gondozza, megőrizze, a beraktározott árukra olcsó kamatozású hitelt adjon, megbízás esetén egyes felek részére árukat vegyen vagy eladjon s hogy a társaság ügykörebe tartozó ügyeket közvetítse.

A nevezett részvénytársaság 500.000 K. azaz: Ötszázezer korona részvénytőkéből alapítatik, mely alaptőke 1000 darab, egyenkint 500.— koronáról szóló részvény által fedeztetik.

Az aláírt részvények értékének 30%-a a jegyzéskor készpénzben kifizetendő, a további fizetések határidejének megállapítása az igazgatóság rendelkezésének tartatik fenn.

Az alapítók fentartják maguknak azon jogot, hogy a részvénytársaság működésének első három évi tartamára az igazgatóságot ők nevezik ki.

Az aláírás csak 1909. évi november hó 30-ig fogadtatik el, mely napon az aláírások minden körülmények között berekesztetnek, Tuljegyzés esetén a felosztás a jegyzések arányában történik.

Kelt Aradon, 1909. évi november hó 8-án.

Aradi ipar- és népbank.

4345

Kristyóry, s. k.

Hehs, s. k.

Kintzig János, s. k.

Dr. Tagányi Sándor, s. k.

Jegyzések az Aradi ipar- és népbanknál lévő aláírási iven eszközölhetők.

Fischer Nagyáruháza

ARAD, Szabadság-tér 12.

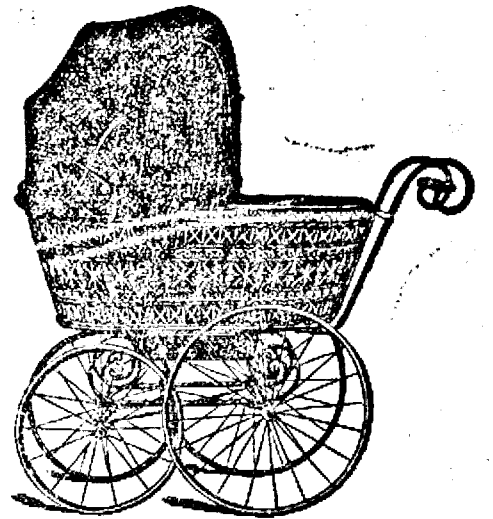
:: Gyermekkoszok gyári raktára ::

5 forinttól 50 forintig.

3371

Szép kivitelű tartos ülő és fekvő kocsik frt. 12—, 13—, 14—

Finom ülő és fekvő kocsik fehérén vagy színesen lakkozva frt. 15—, 16—, 17—

Ujdonság!
Cégemnek különlegessége!
Átalakítható ülő és fekvőkocsi legfinomabb kivitelben, frt. 35—tól 50—ig.

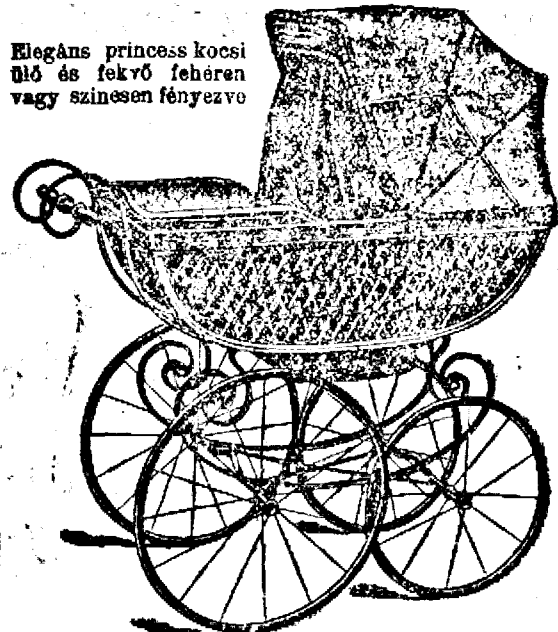

Ülő és fekvő kocsik karkafonattól, felgördíthető tető, nikkelezzel színezve és lábpedállal

Ára frt. 19—, 20—, 22—

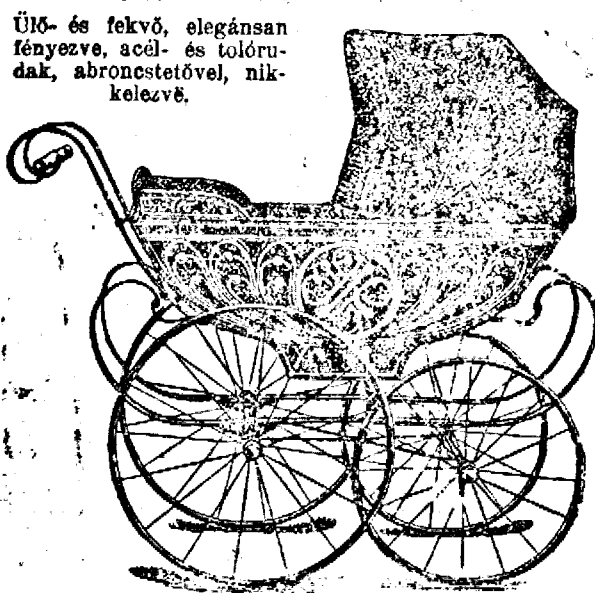

Angol carriage-kocsi 2 ülő vagy 1 fekvő gyermek számára, elegáns kivitelben, nikkelezzel, csatlakoztatással, felhuzott redőkkel frt. 23—, 25—, és 28—

Elegáns princess kocsik ülő és fekvő fehérén vagy színesen fényezve

Princess kocsik. Ára frt. 19, 20 és 23.

Ülő- és fekvő, elegánsan fényezve, acél- és tolórudak, abronccstetővel, nikkelezzve.

Princess kocsik csik, kékűgyűző nyelű frt. 24, 25 és 26.

Ülő és fekvő princess kocsik elegáns díszítéssel, finoman felszerelve és nikkelezzve.

Angol kocsik frt. 25, 30 és 35.

Erős forgó kocsik frt. 7, 8 és 9.

Egyszerű kivitelű kocsik frt. 5, 6 és 7.

Erős és szép kivitelű vezető v. nád-fonású gyermek-kocsi

Kedvenc polgári kocsik, reklám ár frt. 9, 10 és 12.